

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

ANALYSIS|| FIDEI CA=||THOLICAE,||

Valencia, Gregorio de

Ingolstadii, 1585

VD16 V 55

Primariam Jn Ecclesia Avctoritatem fuisse à Christo collatam D. Petro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47934)

Hoc in argumento tria ponimus. Primum. Aucto-
ritatem illam primariam D. Petro esse à Christo colla-
tam. Secundum. Non illi solùm, sed etiam eius succes-
soribus. Tertium. Romanum Pontificem pro tempo-
re existētem B. Petri successorem esse. Quæ tria cùm or-
dine probauerimus, locus hic erit expeditus.

PRIMARIAM IN ECCLESIA AUCTORI-
tatem fuisse à Christo collatam D. Petro.

PRIMUM illud, quoniam quæstio hæc omnis est facti,
probandum est ex historia Euāgelica, vbi Christi Do-
mini gesta narrantur. Et quia mihi in hac tractatione, ac
Analyfi fidei, propositum (vt in initio monui) est, non tam
proferre noua, quàm & explicatione nonnihil illustrare
& argumentis communire vetera, quæ solent esse ferè
firmiora: vtar iam etiam ad probationem illis potissi-
mum Euangelij locis, ex quibus vniuersi Ecclesiæ Docto-
res (quos etiam allegabimus) eiusmodi primatum Petri
collegerunt. Primus igitur locus valde illustris est apud
D. Mattheum: vbi Christus Dominus eam auctoritatem
verbis amplissimis D. Petro promisit. Cùm enim is Chri-
sto, communiter ex omnibus Apostolis percontanti: Vos
autem quem me esse dicitis? tanquam os omnium Apostolorum
& vertex totius consortij (vt inquit D. Chrysostomus) re-
spondisset: Tu es Christus Filius Dei viui: vicissim Christus
ad eum ita loquitur: Beatus es Simon Bariona, quia caro &
sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui in cælis est. Et ego
dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram adificabo Ec-
clesiam meam. Et porta inferi non praualebunt aduersus eam.
Et tibi dabo clauis regni cælorum. Et quodcunq; ligaueris super
terram, erit ligatum & in cælis: & quodcunq; solueris super ter-
ram, erit solutum & in cælis. Ex quo sanè loco ad confir-

c 2 mandam

Ad asserendum
Rom. Pont. pri-
matum tria ex
ordine proba-
da.

Primariam in
Ecclesia auctor.
D. Petro fuisse
à Christo tribu-
tam. Probatum
I. ex variis E-
uangelij locis.

Primus Euan-
gelij locus pro
D. Petri pri-
matu.
Matth. 16.

Homil. 55. in
Matth.

mandam illam Petri auctoritatem totidem argumeta duci possunt, quot sunt penè in illa Christi oratione verba. Expendamus igitur singula, quò demum intelligatur non perperam eruditissimos Ecclesiæ Patres hoc inprimis testimonio Christi singularem illum Diui Petri primatum (vt pòst videbimus) asseruisse.

I. **B**EATVS es, inquit, *Simon Bariona*. Quemadmodum ex omni illo numero Apostolorum Petrus solus respòderat, & vsq; adeò præclaram de Christo confessionem ediderat: ita Christus prætermisiss cæteris, nomine proprio eum compellat, parètis etiam nomine indicato, vt ea re facilius intelligeretur ad quemnam propriè atque singulariter sequentes promissiones referendæ essent.

II. **Q**UIA caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus qui in cælis est. Nempe declarauit etiam iis verbis quàm certitudinem habitura esset ea doctrina fidei quæ à Petro traderetur ex præcipua illa auctoritate, quam deinde illi promittit, vt iam iam videbimus. Non enim sensu, qui sæpe fallit, carnis & sanguinis, sed cœlestis Patris inspiratione fides de Christo atq; adeò de aliis omnibus mysteriis (vt quæ ad Christum omnia reuocantur) concipienda à Petro atq; explicanda erat.

III. **E**T ego dico tibi: *Mercedem*, inquit B.^a Hieronymus, *recepit vera confessio*. Et B.^b Cyrillus: *Tam vera*, inquit, *sententia remunerationem Petrus reportauit*, id est, donum aliquod atq; prærogatiuam singularem, vicissim Christus Petro pollicetur in præmium illius verissimæ confessionis, quã ipse solus præ aliis de Christo fecerat. Quod similiter D. Chrysostomus, Theophylactus, Euthimius, Hilarius intellexerunt:

III. **Q**UIA tu es Petrus. Hæc nominis commutatio promissæ etiam in oës fideles auctoritatis indicium est. Quod

a Lib. 3. comment. in
March.
b Lib. 4. dialo.
de Trin. cum
Hermia, paulò
pòst initiũ.
In cõmentariis
eius loci.

Quod primum apparet ex Scripturae analogia in aliis locis. Vbi enim aliàs similis commutatio nominis diuinitus facta perhibetur, singularis alicuius dignitatis symbolum eam fuisse intelligimus. Id videre est in Abraham, Sara & Iacob & aliis. De qua re sic D. Chrysoftomus: *Ipsè Deus est qui nomina aptè imponit. Qui Abram, Abraham, & Sarai Saram, & Iacob Israel vocauit. Multis à natiuitate nomina imposuit. Vt Isaac & Samson, & iis quorum meminist Isaias & Osee. Quibusdam quam acceperunt à parentibus appellationem mutauit, vt prædictis, & Iesu. Mos etiam antiquitus erat à rebus nomina imponi. Quod & Elias fecit. Hoc autem non temerè fit: sed vt ea appellatione imponatur, qua sit diuini beneficij perpetuum monumentum, & memoria per prædicta nomina auditorum animis imprimatur.*

Homil. 18. in Ioan.

Deinde idem in proposito confirmat ipsa ratio impositi nominis. *Petrus* enim Latine; Græcè πέτρος, & Syriacè atque Hebraicè (qua lingua Christus tunc vñs est) **ΠΕΤΡΟΣ** *Cephas* est. Quod vocabulum significat saxum firmum & magno ponderi sustinendo aptum. Eum igitur qui in primis doctrinae coelestis soliditate ac firmitudine totam Ecclesiae fabricam sustentaturus erat; aptissimo vocabulo Christus *Petrum* appellat: nempe qui tanquam saxum immobile in ædificio Ecclesiae futurum esset. quod totius operis Christiani molem atque compagem contineret, vt D. Ambrosius disertis verbis interpretatur.

Ipsè Petri nomine significatum fuisse auctoritatis principatum.

Serm. 47. de fide Petri.

Accedit quod multò etiam antea eam appellationem Petro Christus promiserat. Cum primum enim Petrus ab Andrea est adductus ad Christum: *Intuitus eum Iesus dixit. Tu es Simon filius Iona, Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur* (inquit Euangelista) *Petrus*. Quorsum ranto antea hæc tam seria appellationis promissio, si vacabat mysterio? Equidem hinc mihi subaudire videor Christum

Ioan. 1.

rationem eius nominis ab officij auctoritate, quam erat Petro aliquando collaturus, reddentem: perinde ac si apertè subiunxisset: ideò Cephas vocaberis, quoniam instar firmissimi saxi totam molem ædificij Ecclesię sustentaturus es. Hoc enim procul dubio illud est, quod animo Christus voluebat tum, cùm minimè ociosè intuens in Petrum, aiebat: *Tu vocaberis Cephas*. Sic enim hunc locum interpretatur D. Cyrillus: *Respicit, inquit, vt Deum deest, qui corda & renes scrutatur, videtq̃, qui nihil ignorat, ad quantam fidem & virtutem discipulus peruenturus sit, &c. nec Simon fore iam nomen sibi, sed Petrus prædicit: vocabulo ipso commode significans, quòd in eo tanquam in petra lapideq̃, firmissimo suam esset ædificaturus Ecclesiam.* Quamuis non omnia quidem, inquit Chrysostomus, quæ euentura ei erant, hoc primo congressu prædixit. Non enim tum dixit: *super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, &c.* Illud enim maioris erat potestatis nec non & auctoritatis. Quemadmodum igitur Deus Abrahamæ dicens: *Tu vocaberis Abraham*: rationem eius appellationis duxit ab eius futura dignitate, subiungens: *Quia Patrem multarum gentium constitui te*: ita Christus Petro dicens: *Tu vocaberis Cephas*, futuram illius dignitatem & principatum in ædificio Ecclesię insinuauit, etsi nondum tum quidem penitus id expresserit, Sed postea demum cùm is est confessus Christi diuinitatem, vt ait idem Chrysostomus.

Lib. I. in Ioan.
cap. II.

Chrysost.
homil. 38. in
Ioan.

Genes. 17.

Homil. 38. in
Ioan.

V. **E**T super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Quam non explicârat rationem appellationis cum Petro id nomen promitteret; eam tandem his verbis apertissimè exponit, in ipsa nōminis attributione. *Tu es*, inquit, *Petrus*. Quamobrem verò? & quī tandem eiusmodi appellatione tantum valet, vt mercedem illam contineat, quam (vt Patres assueverant) *recepit vera confessio*? Nempe quia
super

super hanc, inquit, petram, id est, super te Petre (vt statim probabimus) *adificabo Ecclesiam meam*. Sanè ex multis aliis nominibus, quibus Ecclesiæ dignitas atque status propter varietatem & ordinem qui in ea cernitur, commodè significari potest, vnum est, *Domus*, vt suprâ notatum est, cum de prerogatiua ordinis Ecclesiæ ageremus. Quod vocabulum idè etiam in Ecclesiam benè conuenit, quia vt domus ab inquilino, ita cœtus fidelium à Spiritu sancto inhabitatur. Hanc domum Deus per filium eius Iesum Christum ædificat: vt Apostolus inquit; *Dei ædificatio estis*. Nec verò diuinitus hanc domum ædificari aliud est, quàm fide, cultu, & moribus aptari diuino beneficio atque perfici fideles, vt postquam gratia demum expoliti, actum inter se, tum cum Christo quàm optimè coniuncti fuerint ex illis quasi construatur dignum Deo habitaculum, secundum gratiam quidem in hac vita, & secundum æternam etiam beatitudinem in altera, quò spectat hæc omnis Ecclesiæ fabrica. Hæc illa ædificatio est, cuius Apostolus præsertim^a sæpè meminit; quam^b dicit esse cum primis in caritate & in fide; ad quam omnia quæ fiunt, referri vult, & in qua perficienda suorum operam ministrorum Deum vt docet, hoc est, *Doctorum & Pastorum, quos dedit Deus*, inquit, *in ædificationem corporis Christi ad consummationem Sanctorum, vt euadamus omnes in virum perfectum*. Cum Christus igitur singulariter supra Petrum se Ecclesiam suam ædificaturum dixit; Petrum constituit facere huius domus atque ædificationis singulare fundamentum: vt ei videlicet post Christum tanquam firmæ petræ tota illa fabrica spiritualis innitatur. Id verò aliud non est, quàm auctoritatem prorsus solidam ac firmam Petro promissam esse, qua certò niti oporteat omnes fideles, in iis rebus, quæ ad fidem, cultum, & mores, hoc est,

quæ

Cur ædificata
dicatur super
Petrum Eccle-
sia?

1. Cor. 3.

2. Cor. 10. 12.
13. Eph. 2. & c.
6 Eph. 4.

quæ ad ædificationem Ecclesiæ (vt explicatum est) pertinent, Etenim, vt eandem Petri personam æquè intelligamus, hoc loco significatâ à Christo esse nomine *petra* (super quam ædificaturum se Ecclesiam dicit) atque nomine *Petrus*; multis modis confirmari potest.

*Petrum ipsum
fuisse à Christo
significatâ no-
mine petra,
multis argumē-
tis probari.
In caput 2. ep.
ad Galat.*

NOTA.

Primò. Quia Christus non duobus illis vocabulis, *Petrus* & *petra*, sed vno & eodem, nempe *Cephas* (cum Syriacè loqueretur) vtroque vsus est. Quod vocabulum, vt B. Hieronymus notat, absolutè significat saxum: sicut etiam *πέτρος* Græcè indifferenter significat & *Petrum* & *petram*, vt igitur, si Christus Latinè dixisset: *Tu es saxum, & super hoc saxum ædificabo Ecclesiam meam*; non dubitarem quin vtroque illo eodem vocabulo (*saxum*) vnâ & eandem personam significasset: ita sentiendum est illum fecisse cum Syriacè loquens vtroque similiter vocabulo *Cephas* vsus est quod *saxum* significat. Neq; quidquam impedire nos in ea re debet, quod primò quidem vbi magis expressè ad ipsam Petri personam vocabulum *Cephas* & *πέτρος* refertur, interpretè Græco *Petrus* verterit, postea autem, *petra*. Hoc enim ille fecit, non quia diuersæ res vocabulo *Petrus* & *petra* in eo loco significantur; sed vt commodius loqueretur secundum vocum formationem Latinam.

Secundò. Idem ostendit ipsa series orationis Christi, & maximè vis illius demonstratiui pronominis, *Hanc*. Super quam enim petram dicit ædificaturum se Ecclesiam? Super *hanc*, inquit: nempe quam proximè antecedentibus verbis demonstrârat, inquiens; *Tu, tu es Cephas*, id est, *petra* seu *Petrus*. Alioquin quorsum tunc attinebat ipsum *Petrum* seu *saxum* appellare, nisi illud etiâ quod de *petra* subiunxit, ad eundem retulit? Certè id fecit, vt aptè ostenderet, rem illius nominis in Petri personam conue-

conuenire. Vt cum Dominus dixit ad Abraham: *Tu vocaberis Abraham*: ad ipsum accommodauit rem etiam nominis, illud subiungens: *Quia patrem multarum gentium constitui te*. Sic etiam Angelus de ipso Christo: *Vocabis, inquit: nomen eius Iesum. Ipse enim, inquit, saluum faciet populum suum à peccatis eorum*. Vt iam alia exempla similia præteream.

Tertiò. Si non eundem Petrum eam *petram* esse Christus significauit: quem igitur aut quam rem ibi nomine *petra* intellexit? Seipsum, inquit (vt postea videbimus) plerique Sectarij. Primum, qualis esset illa orationis consequentia? Tu Petrus es: Ego super me ædificabo Ecclesiam meam. Deinde cur dicit *hanc*? Num digitum in se intendit, aut manu sublata sese indicauit, vt commodè, *Hanc*, diceret? Accedit quod rem illis verbis facturum se promittit, planè futuram, quam nondum aut fecisset tunc aut etiam inchoasset. At ipse Christus iam inde ab origine mundi erat fundamentum Ecclesiæ, ac super illum iam tum bona ex parte Ecclesia exædificata. Item si se, non Petrum ibi *petram* esse intellexit; quam, obsecro, mercedem illis verbis Petro propter factam ab eo confessionem promisit? Non enim Petri prærogatiua est, quod super Christum ædificetur Ecclesia. At rectè sentiunt veteres, Petri confessionem illis Christi verbis atque promissione singulariter remunerari, vt antè dictum est. Necesse est igitur, vt intelligamus Christum ibi ipsum Petrum appellasse *petram*, super quem ad eò promiserit Ecclesiam se suam ædificaturum.

Quartò. Ita locum illum vniuersi Patres interpretati sunt, neque prorsus dubitauerunt, quin Petrus ibi *petra* dictus à Christo sit. Et si vnus quidem excipiendus est Augustinus, qui cum vtroque modo locum interpretetur, sci-

f licet

Gen. 17.

Lucæ 1.

Christū Matth. 16. non seipsum significasse nomine petrae probatur

1.

2.

3.

4.

Patres oēs sensisse Petrum ipsum à Christo petram esse dictum, excepto Augustino qui nihil ea de re defini.

Lib. 1. Retract.
cap. 21.

licet & de Petro & de Christo, iudicium ad extremum permittit liberum Lectori, ut quam interpretationem probabiliorem putet, eam sequatur. Sed cum ipse Augustinus nihil hac de re certi definiat, atque etiam permittat per petram ibi Petrum intelligere: Sequinoso portet communem sententiam aliorum Patrum, qui in eiusmodi interpretatione consentiunt. Maximè cum ratio ipsa loci eum sensum præferat, ut ostensum est, necer contrario sit firma ea ratio, quæ Augustinum de eiusmodi interpretatione addubitare fecit. *Non enim*, inquit ipse, *dictum est Petro: Tu es petra, sed tu es Petrus.* Atqui si de vocabulis quærimus, ne *Petrus* quidem à Christo dictum est illi, sed *Cephas*. Quod vocabulum petram seu saxum significat, ut supra notatum est. Quare nihil impedit, quominus petram à Christo Petrum esse appellatum intelligamus, quamvis secundariam quidem post Christum, ut paulò post docebimus.

Nunc Patres eum locum ita interpretantes audiamus. ^a Dionysius Petrum affirmat ab Apostolo Paulo vocatum *fundamentum Ecclesiarum*. ^b Tertullianus: *Latine*, inquit, *aliquid Petrum, edificanda Ecclesia petram dictum*. ^c Clemens: *Simon Petrus fundamentum Ecclesia definitus est. Qua de causa etiam Domini ore cognominatus est Petrus.* ^d Origenes: *Vide magno illi Ecclesia fundamento & petre solidissima, super quam Christus fundavit Ecclesiam, quid dicatur à Domino: Modice fidei quare dubitasti?* ^e Cyprianus: *Petrum primum Dominus elegit super què edificavit Ecclesiam.* ^f Hippolytus: *Princeps Petrus fidei petra.* Ambrosius in hymno, teste ^g Augustino: *Hoc (gallo gallinaceo) ipsa petra Ecclesia carente culpam diluit. Qui sensus (inquit Augustinus) multorum ore catur in versibus beatissimi Ambrosij.* Item ^h Ambrosius in alio loco: *Petrus pro soliditate devotionis Ecclesiarum,*
petra

^a Ad Timoth.
^b Lib. de præscript. hæret.
^c Epist. 1. ad Iacobum.
^d Homil. 5. in Exod.
^e In epist. ad Quintum de bapt. hæretic. Atq; idem dicitur quoque asserit, lib. 1. ep. 3. & 12. & 1. 4. epist. 9. & in ep. ad Iulian. & 1. de unit. Eccl.
^f De consummat. mundi.
^g Lib. 1. Retract. cap. 21. Loco citato.
^h Serm. 27. de fide Petri

petra dicitur, sicut ait Dominus: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, petra enim dicitur eò, quòd primum in nationibus fidei fundamenta posuerit, & tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem molemq; contineat. Ac rursus de claudo illo homine, qui diuinitus à Petro sanatus est, loquens: Si Petrus, ^l inquit, petra est, super quam edificatur Ecclesia, rectè prius pedes sanat, ut sicut in Ecclesia fidei fundamentum continet, ita & in homine membrorum fundamenta confirmet. ^k Gregorius Nazianzenus: *Vides, inquit, quemadmodum ex Christi discipulis, magnis utique omnibus & excelsis atque electione dignis, hic (Petrus) petra vocetur atque Ecclesie fundamenta (nempe intelligit reliquos Christi Apostolos) fidei sue credita habeat.* ^l Hieronymus: *Secundum metaphoram, inquit, petra, rectè dicitur ei (Petro) AEdificabo Ecclesiam meam super TE.* ^m Basilius: *Petrus cum dixisset: Filius Dei es altissimi; & audisset, petra es; encomiis celebratus est. Etiam si autem petra est, non ut Christus petra est, sed ut Petrus petra. Christus enim reuera petra inconcussa est, Petrus verò propter petram. Largitur enim Iesus suas dignitates & non euacuatur, sed habens dat.* ⁿ Hilarius: *O in nuncupatione noui nominis felix Ecclesia fundamentum, dignaq; edificatione illius petra, quæ infernas leges dissolueret. O beatus cali ianitor, &c.* ^o Paulinus: *petra est Christus. Etiam discipulo huius vocabuli gratiam non negauit, cui dicit: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* ^p Chrysostomus: *Princeps Apostolorum Petrus super quem Christus fundauit Ecclesiam, verè immobilis petra & firma confessio.* ^q Prosper Aquitanicus: *Hac fortissima petra ab illa principali petra (Christo) communionem & virtutis sumpsit & nominis.* ^r Epiphanius: *Ipse Dominus constituit Petrum primum Apostolorum, petram firmam, super quam Ecclesia Dei edificata est.* ^s Maximus: *Per Christum Petrus factus est petra: dicente ei Do-*

f 2

mino:

ⁱ Serm. 68. de Natali Petri & Pauli.

^k In orat. de moderat. in disput. habenda.

^l Lib. 3. Comment. in Matthe in cap. 16. atque idiplum expressè affirmat, in cap. 2. Isai. & 16. Ierem. & 41. Ezech. & 7. Amos. & 1. Abdiæ, & lib. 1. contra Iouin. circa mediū, & lib. 1. dialog. cont. Pelagian. ante medium.

^m In cõcione de pccniten. que est numero 28.

ⁿ Canone 16. in Matthe.

^o Epist. 4. ad Seuerum.

^p Homil. 27. ex variis Matthe. locis. Idè in Psal. 50. & hom. 2. de encomio Petri & Pauli, & hom. 55. in Matthe.

^q Lib. 2. de vocat. gent. c. 9.

^r In lib. Anchoratus non loq; ab initio. / Serm. de Petro & Paulo, qui incip. Gloriosissimos.

7 Actione 3.
 8 Lib. 3. in Ca-
 tic. ex Pifello:
 non longè à
 fine.
 9 Optat. lib. 2.
 contra Parm.
 Leonis ferm.
 3. de passione
 Dñi. Cyril. lib.
 2. in Ioan. c. 12.
 In dori lib. de
 patribus noui
 Testamenti.
 Euthimij in
 cap. 16. Matth.
 Gregor. in Re-
 gistro. lib. 6.
 ep. 37. & alio-
 rum.
 10 Serm. de ca-
 thedra Petri
 qui est 15. de
 Sanctis.
 11 In Psal. 69.
 12 Tract. 11. in
 Ioan.
 13 Tract. vlt. in
 Ioan. & ferm.
 14 de verbis
 Apostoli.
 15 Lib. 1. Re-
 tract. cap. 21.
 16 Tract. 36. in
 Ioan.
 17 Quæst. 75. ex
 nouo Test.
 18 Enarrat. 1.
 in Psal. 108.
 19 Lib. 2. de
 bapt. contra
 Donatist. ca. 1.
 20 Epist. 86.

*mino: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam me-
 am.* ⁷ Concilium Chalcedonense: *Petrus Apostolus est petra
 & crepido Ecclesie Catholica.* ⁸ Theodoretus: *In Petro Aposto-
 lorum principe Dominus in Euangelio se Ecclesiam suam adifi-
 caturum promisit.* Eadem sententia (ne simus prolixi) reli-
 quorum ⁹ Patrum est. Quin & ipse Augustinus multis in
 locis Petrum à Christo dici petram & fundamentum Ec-
 clesie interpretatus est. Ut cum ¹⁰ inquit: *Petrum funda-
 mentum Ecclesie Dominus nominauit: & ideo dignè fundamen-
 tum hoc Ecclesia colit, supra quod Ecclesiastici edificij altitudo
 confurgit.* ¹¹ Item: *Petrus Christum confessus erat filium Dei: &
 in illa confessione appellatus erat petra, super quam fabricaretur
 Ecclesia.* ¹² Item: *Respondit Petrus petra illa, voce omnium: Do-
 mine, ad quem ibimus? Et si autem in aliis quibusdam lo-
 cis petram Christum interpretatus sit; tandemque, ut an-
 tea diximus, ¹³ dubitauerit, utro modo potius ille qui-
 dem locus Matth. 16. intelligi debeat: tamen de ipso
 principatu alioquã, quem habuerit Petrus in Ecclesia,
 quemque vocabulo *petra, capitis fundamenti, ianitoris caeli,*
 metaphoricis significare Orthodoxi solent, nullo pacto
 dubitauit vnquam Augustinus. ¹⁴ Eius enim sunt illa ver-
 ba: *Quis nesciat primum omnium Apostolorum esse beatissimum
 Petrum?* Item: ¹⁵ *Ipsam, inquit, constituit Dominus esse caput
 eorum, ut pastor esset gregis Domini.* Item: ¹⁶ *Primum in di-
 scipulis habuit.* Item: ¹⁷ *Quis nesciat illum Apostolatus Petri
 principatum cuiuslibet Episcopatus preferendum?* Ac exstat lo-
 cus Augustini in ¹⁸ epistola ad Casulanum; ex quo satis ap-
 paret, minimè illum improbare, quo minus Petrus etiam
 Apostolorum *caput, caeli ianitor, & Ecclesie fundamentum*
 nominetur. Tot enim ac talibus nominibus, Augustino
 referente & minimè reprehendente, Petrum (ex vulga-
 tissima procul dubio Ecclesiarum omnium sententia)
 appella-*

appellavit is contra quem ibi Augustinus de ieiunio Sab-
bati disputat. Sed reliqua argumenta, quæ continen-
tur in illo loco Matthæi pro primatu Petri psequamur.

ET tibi, inquit, dabo claves regni cœlorum. Illustrat his ver-
bis Christus alia metaphora vim auctoritatis illius
primariæ, quam Petro ad cõstituendum de iis rebus, quæ
pertinēt ad salutem fidelium, pollicebatur. Namq; cla-
ves regni cœlorum eam potestatem vocat, propterea
quòd eius vsu multiplici cœlum fidelibus vel clauditur
vel aperitur. Quid enim aliud est, doctrinam fidei certò
explicare; peccata remittere; leges salutares condere; ea
quæ ad sanctissimum cultum pertinent, constituere; aliis-
quæ id genus rationibus hominum salutem cõsulere; quàm
iisdem cœlum, hoc est, aditum ad æternam beatitudinē
aperire? Contrà verò, cùm beneficium remissionis pec-
catorum iusta ex causâ negatur; cùm alicuius aut vita,
aut doctrina condemnatur; cùm excluditur ex commu-
nitione fidelium; huic nimirum quasi clauditur cœlum.
Itaq; intelligendum est, cùm soli Petro in hoc loco cla-
ves regni cœlorum singulariter promittuntur, summam
illi post Christum in Ecclesia promitti potestatem. Nem-
pe eiusmodi, qua & omnibus aliis (atq; adeò etiam ipsis
Apostolis) & omnibus modis aperire potuerit regnum
cœlorum. Non enim Apostolis item reliquis claves ipsas
cœli aut promississe aut tradidisse Christum legimus. Et si
attribuit illis quidam auctoritatem vsus eius-
modi clauium; vt scilicet clauderent cœlum aut aperi-
rent, retinendo vel remittendo, seu quod idem est, sol-
uendo vel ligando peccata. Claves autem ipsæ, hoc est,
plena atq; summa potestas id omni ratione faciendi, Pe-
tro soli, promissæ atq; adeò tributæ sunt, quæ est Christi
promissionum fidelitas.

VI.

*Potestas in Ec-
clesia primaria
eius nomine
clauium regni
cœlorum signi-
ficatur.*

*Soli Petro cla-
ues ipsæ regni
cœlorum promif-
sæ & datae sunt:
ceteris autē A-
postolis aliquis
tantum usus
illarum.*

*(Matth. 18. &
Ioan. 20.)*

f 3   Quod

Quod sanè discrimen inter Petrum & reliquos Apostolos, quod attinet ad potestatem eam clauium, præclare veteres Patres animaduertunt. Nam Augustinus, quoniam ad vtilitatem ipsius Ecclesiæ, principatus eius auctoritatis Petro tributus est, ideò scribit Ecclesiam illum repræsentasse tum cum ei à Christo diceretur: Et tibi dabo claves regni cælorum. ^m *Quædam, inquit, dicuntur, quæ ad Apostolum Petrum propriè pertinere videantur, neque tamen habent illustrem intellectum, nisi cum referuntur ad Ecclesiam, cuius ille cognoscitur in figura gestasse personam propter primatum, quem in discipulis habuit: sicuti est: Tibi dabo claves.* Et rursus: ⁿ *Quod ad Petrum, inquit, propriè pertinet, natura vnus homo erat, gratia vnus Christianus, abundantiore gratia vnus primusq; Apostolus. Sed quando ei dictum est: Tibi dabo claves; vniuersam significabat Ecclesiam. Item: ^o Petrus, inquit, Apostolus propter Apostolatus sui primatum totius Ecclesiæ gerebat figurata generalitate personam. Consentit cum Augustino ^p Optatus Mileuitanus, qui ob eam amplitudinem auctoritatis Petri, quæ cæteris Apostolis antecelluit; disertis verbis inquit: Solus Petrus claves accepit. Item ^q Origenes: Quoniam oportebat, inquit, aliquid maius habere Petrum, ideò illi quidem sic dicit; Et tibi dabo claves regni cælorum, & quacumq; ligaueris super terram, erunt ligata et in cælis. Non ergo modica differentia est, quòd Petro quidem sint data claves non vnus cæli, sed multorum cælorum, vt quacumq; ligauerit super terram, sint ligata non tantum in vno cælo, sed in omnibus cælis, & quæ soluerit super terram, sint soluta non solum in vno cælo, sed in omnibus cælis. Ad eos autem, qui multi sunt ligatores & solutores in terra, sic dicit, vt soluant & alligent, non in cælis, sicut Petrus, sed in vno cælo; quia non sunt in tanta perfectione sicut Petrus. Item beatus ^r Leo: Petro, inquit, præ cæteris est tradita soluendi atque ligandi potestas. Neq; verò præ-*

^m In Psalmu
108.

ⁿ Tract. 124.
in Ioann.

^o Tract. 134.
in Ioan.

^p Lib. 1. contra
Parmen. circa
medium.

^q Tract. 6. in
Matth. ferè in
medio.

^r Epist. 89. ad
Episcopos per
Viens. pro-
uin. constitu-
toa.

houo

11

rò præ-

rò præminentiam hanc auctoritatis clauium in Petro Hieronymus & Cyprianus ignorauerunt, cum^s ille scripserit, *inter duodecim unum eligi, ut capite constituto schismatis tollatur occasio:* hic autem, *primatum Petro dari, ut una Christi Ecclesia, & una Cathedra monstretur.*

Lib. 7. contra Iouin. circa medium.
Lib. de vnit. Eccl. non longè ab initio.

Clauis in Scriptura sacra Symbolum esse potestatis.
Isai. 22.

Huc præter auctoritatem sanctorum Patrum accedit analogia Scripturæ, eiusq; phrasis in aliis locis. Etenim clauium nomine summa potestas designari in Scriptura sacra solet. *Dabo* (inquit Dominus Eliachin summo sacerdoti, qui typum Christi gessit) *clauem domus Dauid super humerum eius. Et aperiet & non erit qui claudet, & claudet & non erit qui aperiat.* Quid verò hæc clauis significat? Nempe potestatem talem in domo Dauid, hoc est, in Ecclesia, ut quod ab ea rectè ac legitimè constitutum sit, ratum apud omnes ac firmum esse debeat, nec possit à quoquam rescindi. Hoc enim est quod ait: *Aperiet & nemo claudet, et claudet & non erit qui aperiat.* Hanc clauem, hoc est, potestatem in Ecclesia, quæ & dicitur regnum cælorum, Christus præstantissima ratione habet. Ipse enim est *sanctus ille & verus* (inquit Ioannes Apostolus) *qui habet clauem Dauid, qui aperit & nemo claudit, claudit & nemo aperit.* Petro igitur vices suas in hac vsurpanda clauē, hoc est, summam post ipsum auctoritatem in terris promisit, cum se illi clauē regni cælorum traditurum pollicitus est. *Largitur enim Christus* (inquit Basilius) *suas dignitates & non euacuatur, sed habens dat.* Ac sanè in politicis etiam id similiter obtinuisse videmus, ut cui regendæ ciuitatis summa auctoritas attribuitur, huic tanquam eius dignitatis symbolum quoddam clauē ciuitatis tradantur. Ab hac igitur antiquissima atq; receptissima consuetudine existimare debemus, Christum (qui solitus fuit ex rebus ferè vulgo vsitatis sermonis rationem ac modum petere)

Apocalypsis 3.

In cõcione de pœnitentia, quæ est 28.

petere) illam metaphoram mutuatum esse: ut amplitudinem eius potestatis quam Petro promittebat, quam aptissimè exprimeret.

VII.

In libro Anchoratus, non longè ab initio.

ET porta inferi non praevalent aduersus eam. Porta inferorum, inquit Epiphanius, sunt haereses & haeresarcha. Iuxta omnem enim modum in ipso Petro firmata est fides, qui accepit claves regni caelorum. Quo pacto & alij Patres portas inferorum hoc loco interpretantur. Si igitur ita super Petrum Ecclesia fundata est, ut possit operâ Petri ac ministerio aduersus omnes haereses & omnem vim inferorum firma stare: confiteri necesse est, talem auctoritatem Petro tributâ esse, qua potuerit tum in omni fidei questione quod verissimum est certo docere, tum quæ essent fidelibus aut in cultu aut in moribus salutaria, sanctè cõstituere. Quod enim Christus subiunxit: *Et porta inferi non praevalent aduersus eam*, id ad antecedentia referri debet, ut inde præstantiam atq; firmitudinem illius potestatis intelligamus, quam Petro pollicebatur, affirmans se super illum Ecclesiam fundaturum, eiq; traditurum claves regni caelorum. Nam & ad explicandam etiam vim atq; vsum eius auctoritatis adiunxit, illud quod ad extremum sequitur:

VIII.

ET quodcumq; ligaueris super terram, erit ligatum & in caelis; & quodcumq; solueris super terram, erit solutum & in caelis. Quibus verbis non qualicumq; modo cum significat soluere atq; ligare posse, sed tanquam cum nimirum qui auctoritatem ipsam clauium regni caelorum absolutam atq; plenam habet: ut ex verbis antecedentibus, quæ hactenus exposita sunt, didicimus. Quo sanè pacto cæteri Apostoli clauium auctoritatem non acceperunt; ut testimoniis Patrum, quæ partim adduximus, partim postea adducemus, perspicuum fit.

Hic.

HIC VERÒ quo minus ex hoc Euangelij loco primatum illum Petri colligamus, nobis obiiciunt Aduersarij primò, Non Petrum, sed Christum ipsum nomine *petra*, super quam Ecclesia ædificanda fuerit, intelligi hoc in loco debere: vel certè confessionē ipsam fidei de Christi diuinitate à Petro editam. Atq; hinc vrgent illud: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, prater id quod positum est, quod est Christus Iesus.* Secundò, Quidquid hinc Petro promissum est, aliis etiam Apostolis esse tributum. Nam & omnes *fundamenta* appellantur, in Apocalypsi Ioannis: & omnibus Christus dixit: *Quæcumq; ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo, et quæcumq; solueritis super terram, erunt soluta & in cælo.* Et illud item omnibus: *Ite, ego mitto vos, quorum remisistis peccata, remittentur eis, &c.* Quò accedit auctoritas Patrum, qui pares omnes Apostolos fuisse, testari videntur. Cyprianus enim dicit: *Hoc erant vtiq; ceteri Apostoli, quod erat Petrus, pari consortio præditi & honoris & potestatis.* Quod ipsum similiter affirmant ^x Anacletus, ^y Hieronymus, ^z Leo. Tertiò, Quod Petro peculiariter videatur Christus clauas regni cælorum promississe: id, inquit, ad confirmandum illius principatum non valere. Non enim ipsi Petro peculiariter, sed Ecclesiæ, cuius figuram ibi Petrus, auctore Augustino, præferebat, esse promissas atq; datas clauas.

Ad primum respondemus: Etsi Christus alioquæ *petra* angularis & fundamentum præcipuum sit, quo Ecclesia omnis nititur, tamen in eo quidem loco apud Matthæum *petra* nomine non posse ipsum intelligi, sed Petrum significari. Quod cum antea perspicuis argumentis ex ipso loco ductis, & consentiente auctoritate sanctorum Patrum, confirmauerimus, nihil est necesse idem denuò probare. Nam quod Augustinus (vt diximus) sub-

g dubi-

Quibus potissimum argumentis Seditarij contendunt ex loco Matth. 16. non colligi D. Petri primatum.

1. Cor. 3.

Apocal. 22.

Matth. 18.

Ioann. 20.

Lib. de vnit.

Eccl.

x 21. distinct.

c. in nouo.

y Lib. 1. cõtra

Iouin.

z Epistola ad

Anastasiũ

Tharsenf.

Respondetur ad eiusmodi argumenta.

Matth. 16.

dubitârit, Petrusne an potius Christus ibi petra nomine. tur, vbi tam est aliorum omnium Patrum sententia concors & constans, nihil nobis præiudicare debet.

Vt autem ibi per petram confessio fidei etiam, à Petro facta, intelligatur, non impedimus. Nam quod ad rem ipsam attinet, nihil interest, vtrum supra Petrum, fidem certò ac singulariter confitentem atq; docentem, vel supra certam & singularem Petri confessionem, Ecclesiam fundatam esse dicas. Eòdem enim res redit. Nam neq; nos, cum ex sententia Patrum supra Petrum fundatam Ecclesiam esse affirmamus, personam Petri cogitamus nudam, sed explicantem certam de Filio Dei fidem: neq; etiam illo loco vel nuda fidei confessio per se ipsa, vel alterius hominis, præterquam Petri, potest intelligi. Dicit enim Christus: *Super hanc petram*, id est, super te, Petre, confitentem, atq; ad eò super cõfessionem fidei tuam certam ac immobilem.

Itaq; vtrumq; videmus à veteribus explicatum esse, & supra Petrum, & supra Petri confessionem Ecclesiam esse fundatam. Quoniam nihil re ipsa inter vtrumq; interest, vt dictum est. *Princeps*, inquit Chrysostomus, *Apostolorum Petrus. super quem Christus fundauit Ecclesiam, verè immobilis petra, & firma confessio.* Ac rursus alio in loco, posteaquam supra fidem Petri Ecclesiam ædificatam esse dicit; vt magis explicet hoc tantundem esse ac supra Petrum certò de fide pronunciantem ædificari, hæc verba subiungit: *Id Christus agit, vt homo piscator quauis petra firmior reddatur, vniuerso terrarum orbe reluctante.* Atque ibi ad extremum super ipsum Petrum Ecclesiam ædificatam esse disertis verbis testatur. Item Diuus Cyrillus: *Insignem remunerationem atq; honorem ipsius Petri maximum fuisse asserit, quòd inconcussam & firmissimam illius fidem*

Confessionem etiam Petri, quod ad rem ipsam attinet, nomine petra intelligi, hoc ipso quod Petrus confitens Christi diuinitatem intelligitur.

Id etiam ostenditur testimonio Patrum.

Homil. 27. ex variis locis Matth.

Homil. 55. in Matth.

Lib. 4. dialog. de Trini. paulò post initium.

fidem petram Christus vocavit. Et Hilarius: *Hæc, inquit, fides Petri Ecclesie fundamentum est.* Cuius tamen illa etiam sunt verba: *O in nuncupatione novi nominis felix Ecclesie fundamentum! O beatus cæli ianitor!* Sic etiam Diuus Cyprianus: *Super illum unum, inquit, edificat Ecclesiam suam.* Qui tamen eodem loco, paulò post dicit: *Super cathedram, id est, supra doctrinam Petri, Ecclesiam esse fundatam.* Et ob id etiam Diuus Basiliius, Petri nomine *prærogatiuam Simonis, filij Iona,* intelligi docet: *Qui de piscatoribus, inquit, ad Apostolatus functionem vocatus, propter fidei excellentiam, Ecclesia adificationem in seipsum suscepit.* Quibus verbis an non Basiliius clarissimè significauit, nec Petrum sine fide, nec fidem sine Petro, ædificio Ecclesiæ, quasi fundamentum, subesse?

Iam illud quod vrgent Sectarij, solum Christum esse fundamentum, facillimè expeditur. Ita enim Christus solus est Ecclesiæ *fundamentum*, sicut solus est *mundi lux*, sicut solus est noster *Pontifex, Episcopus, Doctor, & Pastor* animarum. Et tamen sunt præter Christum alij etiam in Scripturis *lux mundi, Episcopi, Doctores, Pastores*, verissimè appellati. Nempe non eadem sed alia ratione. Ita quoque *fundamenta* in Apocalypsi Ioannis appellantur Apostoli. Num verò id impedit, quo minus verè dictum sit: *Fundamentum aliud neminem posse ponere præter id quod positum est, quod est Christus Iesus?* Minimè. Est igitur intelligendum, quæ primario & principaliter, hoc est, præstanti quadam & singulari ratione Christo conueniunt, eadè aliis conuenire secundario. Lux ipse solus est, quæ *illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Item solus ipse est ille *Pastor, qui posuit animam pro ouibus suis* seq̃ue^c *dedit redemptionem pro omnibus.* Et *Pontifex solus, qui penetravit cælos,* ^e *introiuitq; per sanguinem suum in*

g 2 sancta,

Lib. 6 de Trinit. post medium.

Canone 16. in Matth. Lib. de veritate Eccl. paulò post initium.

Lib. 2. contra Eunom. paulò post initium.

Christum sua quadam ratione esse fundamentum Ecclesie singulare, licet ea quoq; super Petrum adificata sit.

Cap. 22.

1. Cor. 3.

a Ioan. 1.

b Ioan. 10.

c 1. Tim. 2.

d Hebr. 4.

e Hebr. 9.

f Iſai. 30.

f Coloff. 2.
b I. Cor. 3.Enarr. in Pfal.
86. nō lōgè ab
initio.In oratiōe de
moder. in di-
ſputat. habenda.Lib. 3. cōment.
in Marth. cir-
ca cap. 16.In cōciōe de
pœnitentia.a Lib. 6. in Lu-
cam, c. 2.
b Sermo. 2. in
Natali Petri
& Pauli.
c Lib. 2. de vo-
catione gent.
cap. 9.
d Lib. 2. c. 17.
& ſeq.

ſancta, æterna redemptione inuenta. Sic ^f *Doctor* eſt vin-
cus, in quo, vt in alio nullo abſconditi fuerint, omnes
^g *theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei*. Denique ^h *fundamentum*
eſt primum Eccleſiæ & maximum, & vt Auguſtinus ap-
pellat, *fundamentum fundamentorum*, quod videlicet ſe-
ipſo conſiſtat, neque vlli alteri innitatur, ſuſtineatque
quidquid omnino pertinet ad Eccleſiæ ædificium, adeo-
que ipſum etiam confirmet Petrum. Sed vt alij poſt
Chriſtum ſuo quodam modo *lux mundi* ſunt. Itemque
Epifcopi, Paſtores & Doctores: ſic etiam Petruſ eſt quaſi ſe-
cundarium ac præcipuum, poſt Chriſtum, Eccleſiæ fun-
damentum. Nempe cuius fidei ipſa etiam *Eccleſiæ funda-
menta commiſſa ſunt* (vt ait Gregorius Nazianzenus) id eſt,
Apoſtoli ipſi, qui, vt alios in religione confirmârunt, fun-
damenta etiam quædam fuerunt. Atque hoc idem &
veteres ipſi, qui Petrum fundamentum Eccleſiæ conſti-
tutum eſſe affirmauerunt, luculenter notârunt. *Sicut
ipſe*, inquit Hieronymus, *lumen Apoſtoliſ donauit, vt lu-
men mundi appellarentur, ceteraq; ex Domino ſortiti ſunt voca-
bula: ita & Simoni qui credebat in petram Chriſtum Petri lar-
gituſ eſt nomen: & ſecundum metaphoram petra rectè dicitur
ei: Edificabo Eccleſiam meam ſuper te*. Et Baſiliuſ: *Chriſtuſ ve-
rè eſt petra incõcuſſa, Petruſ verò propter petram, largitur enim
Deuſ ſuas dignitates & non euacuatur, ſed habens dat. Lux eſt
& dicit: Vos eſtis lux mundi. Sacerdoſ eſt; facit ſacerdoteſ. Ovi-
cula eſt, & inquit; Ecce ego mitto voſ ſicut oueſ in medio lupor-
um. Petra eſt, & petram facit*. Nec opuſ eſt prolixius refer-
re, quæ in eandem ſententiam dicit ^a *Ambroſiuſ*, ^b *Leo*,
^c *Proſper* & alij. Ac poteſt, qui plura de hoc discrimine
fundamentorum Eccleſiæ cognoscere volet, legere inter
cæteroſ doctiſſimū ^d *Turrecrematam* in erudito illo
ſuo opere, quod ſummam Eccleſiæ nominauit.

Ad

Ad secundam objectionem Sectariorum, de Apostolorum omnium æqualitate, doctè sanè à multis Catholicis auctoribus iam pridem secundum doctrinam Orthodoxam responsum est, vt à ^c Ioanne Driedone, à ^f Cactano, à ^g Melchiore Cano, à ^h Dominico Soto, &c. Res autem, vt summatim & aliquantò planius complectar, sic habet. Ad Apostolatus prærogatiuam atque dignitatem duo pertinuerunt. Vnum est, quod ab ipso Christo proximè auctoritatem Ecclesiastici ministerij Apostoli acceperunt. Quamobrem & ab eo missi, sicut ipse missus erat à Patre, dicuntur. Alterum est, quod eam auctoritatem sic à Christo acceperunt, vt non tantùm in hac vel in illa orbis parte, sed vbique prorsus possent ritè ac legitime fungi muneribus Ecclesiasticis. *Euntes enim, inquit, docete omnes gentes, &c. Et: Prædicate Euangelium omni creatura.* In his duabus rebus, atque ad eò in huiusmodi dignitate atque prærogatiua Apostolatus, pares omnes Apostoli fuerunt. Atque hæc duntaxat æqualitas Apostolatus probari potest iis testimoniis vel Scripturæ vel Patrum, quæ nobis obiiciuntur.

Cæterùm alia duæ res sunt, in quibus Petrus Apostolus reliquis Apostolis, non quidem propriè vt Apostolus, sed vt singulare fundamentum, & caput Ecclesiæ, & pastor ouium Christi, & cæli ianitor constitutus, antecelluit. Vna est, quòd illam Apostolatus auctoritatem in vniuerso orbe, tanquam ordinariam, & duraturam, suisque ad eò successoribus reliquendam, ipse accepit: eò quòd vniuersæ Ecclesiæ, quæ vnquam futura esset, fundamentum est constitutus (sicut infra ostendemus) nec talis fundamenti locum ipse perpetuò, nisi per suos etiam successores tenere potuit. Reliqui verò Apostolicam auctoritatem non eo modo acceperunt. Quin eorum

e Lib. 4. de variis dogmat. cap. 4. parte 2.
f In tract. de compar. Papæ & Concil. c. 3.
g Lib. 6. de locis Theol. cap. vlt. ad argumentum.
h In 4. sent. d. 20. q. 1. art. 2. & 3.

Apostolicam dignitatem in duabus rebus suam fuisse.
Ioan. 20.

Matth. 28.
Marci 16.
In quibus fuerunt Apostoli omnes pares.

Quibus in rebus D. Petrus Apostolis reliquis antecelluerit.

rum quasi extraordinarium priuilegium fuit, quòd & in orbem vniuersum, & à Christo proximè illam auctoritatem Apostolatus acciperent. Itaque illis è vita decedentibus, dignitas etiam eiusmodi Apostolatus esse desit, neque est ad vllos eorum successores deriuata. Quod cum ita dicimus, minimè volumus, nullam iam peruenire Apostolatus auctoritatem ad Episcopos, qui sunt (vt Anaclerus explicat) Apostolorum successores. Habent enim hi, in suis quique Ecclesiis, vicem atq; functionem Apostolorum: estque ad eò perpetuum illud Dei in Ecclesiam beneficium, quo inter ceteros ministros ei attribuntur Apostoli *ad consummationem Sanctorum*, vt Diuus Paulus disputat. Hoc igitur tantum dicimus, si & modum, quo Apostolicam auctoritatem reliqui præter Petrum acceperunt, & acceptæ auctoritatis amplitudinem, in totum scilicet orbem, spectemus; non transiisse eiusmodi dignitatem Apostolicam ad eorum successores. Nam neque auctoritatem ex æquo in vniuersum orbem habent; neque eam quam habent, habent ita proximè à Christo, sicut habuerunt Apostoli; quum Christus nimirum illam ipsis Apostolis per se tribuit, eaque re officium ordinarium Petri (id est, vniuersalis Pastoris, à quo nimirum potestas aliorum Pastorum ordinariè alioqui deriuanda est) sua quadam excellenti potestate quasi præuenit.

Altera, res, in qua Petrus reliquis Apostolis antecellit, est, quòd ipse quidem potestatem accepit etiam quandam in ipsos Apostolos: tanquam omnium videlicet (neminè excepto) qui ad Ecclesiæ ædificium & ad Christi gregem pertinent, fundamentum & pastor (vt post ostendemus) singulariter constitutus. Itaque regere ipsos atq; in fide confirmare cum auctoritate potuit, iisque præscribere

Anaclet. dist.
21. can. in no-
mo.

Eph. 4.

*Dignitas reli-
quorum Apo-
stolorum præter
D. Petrum, quo-
modo non fue-
rit deriuata ad
successores.*

scribere & modum & locum ad fungendum ministerio Apostolico, quatenus ad Ecclesie bonum id expediret. Quam sanè rem doctè mihi videtur Caietanus expediuisse, ubi scribit, Apostolos reliquos, quatenus Apostolos, fuisse quidem Diuo Petro pares: tamen, qua ratione erant oues Christi, fuisse Petro subiectos.

Porro, Hanc Petri præminentiam inter reliquos Apostolos minimè negauerunt veteres Patres. Quin imò ex loco Matthæi hætenus à nobis exposito, & ex aliis, quos deinceps adducemus, luculentissimè eam asseruerunt: etiam illi ipsi qui pares alioquì in Apostolatus dignitate omnes fuisse affirmarunt. Etenim Diuus Cyprianus in eo ipso loco ubi dixit, *pari consortio praditos reliquos Apostolos fuisse & honoris & potestatis*: mox subiungit: *Sed exordium ab unitate profiscitur, Petro primatus datur, ut una Christi Ecclesia & una cathedra monstretur.* An non in pari consortio Apostolatus primatum Petri agnoscit? Legat, cui otium est, locum illum integrum Cypriani, & satis impudentiam Sectariorum mirari non poterit, quod ex ea Cypriani disputatione probare velint: ita fuisse Apostolatus dignitate pares Apostolos, ut Petrus illis præpositus à Christo non fuerit. Dicit: *compendio veritatis facile fidem probari posse, si caput teneatur, ac illud consideretur, quod Dominus loquitur ad Petrum: Tu es Petrus, &c.* Dicit: *Super unum Petrum Ecclesiam esse fundatam.* Dicit rursus: *Quamuis & alij Apostoli pastores constituti sint; tamen ut unitatem manifestaret, unam cathedram Christum constituisse, & unitatis eiusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuisse.* Dicit rursus: *Super cathedram Petri Ecclesiam esse constitutam.* Et illud item quod antè recitatum est: *Primatus Petro datur, ut una cathedra monstretur.* Denique causam, quam ob rem hæretici perfidiam sub præ-

textu

Loco supra citato.

D. Petrum ceteris Apostolis, quatenus erat quidem oues Christi, superiorem fuisse, illi ipsi veteres Patres asseruerunt, quos pro contrario errore citat Sectarij.

Lib. de unitat. Eccl. non longè ab initio.

D. Cyprianum agnouisse primatum Petri inter reliquos Apostolos, manifeste probatur contra Sectarios.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

textu fidei, & Antichristum sub vocabulo Christi mentiantur, esse, quia ad veritatis illam & unitatis originem (de qua dictum est) non reditur, nec caput, inquit, quaritur. Quid hæc omnia, si nullum habuit Petrus principatum auctoritatis, sibi volunt?

Lib. 1. contra Iovin circa medium.

Nec minus profectò clarè Hieronymus; *Super Petrum, inquit, fundatur Ecclesia. Et licet id ipsum in alio loco super Apostolos fiat, & cuncti claves regni cælorum accipiant, & ex æquo (quod attinet quidem ad prærogatiuam Apostolatus) super eos Ecclesiæ fortitudo solidetur: tamen propterea inter duodecim vnus eligitur, ut capite constituto schismatis tollatur occasio. An verò ab Hieronymo vel amplius aliquid ad æqualitatem in Apostolatu declarandam, vel clarius ad Petri nihilominus præminentiam in auctoritate regiminis tuendam dici potuit? Quid Diuus Leo? Inter beatissimos, inquit, Apostolos in pari honoris consortio fuit quadam discreti potestatis. Et cum omnium par esset electio, (nempe ad Apostolatam) vni tamen datum est, ut ceteris emineret.*

Epist. ad Anastasium Tharsensem Episc.

2. Dist. 21. c. In nouo. Et clarissimè epist. 3.

Loco superius citato.

67. dist. can. porro.

Et Anacletus, vbi pari etiam consortio honorem & potestatem Apostolicam reliquos accepisse dicit: perspicuè nihilominus^z asseuerat à Petro post Christum in nouo Testamento sacerdotalem ordinem cepisse, & ipsum Apostolos reliquos habuisse pro principe. Mitto, quòd auctor aliqui eruditissimus Ioannes à Turrecremata contendit, in hoc etiam Apostolos ceteros Diuo Petro fuisse inferiores, quòd à Christo acceperint Apostolici muneris auctoritatem non nisi per ipsum Petrum. Id quòd etiam probat ex Anacleto, qui^a affirmat, Iacobum fratrem Domini fuisse ordinatum Episcopum Hierosolymitanum à Petro, & Ioanne, & alterò Iacobo. Sed hæc quidem sententia minus communis est, neque etiam ad Petri primatum asseren-

afferendum necessaria. Nam etsi demus, à Christo proxime omnes Apostolos auctoritatem Apostolicam, vt antè docuimus, accepisse; satis nihilominus defensum iam est, quod ad auctoritatem quidem regiminis attinet, fuisse illos ipso Petro inferiores. Ex qua re fiebat, vt in modo certè exercendi munus illud Apostolicum à Petro dirigi cum auctoritate possent. Quod verò de ordinatione Iacobi dicit Anacletus: id ad designationem quandam loci referri potest.

Deniq; quod tertio aduersus probationem nostram, ex illo Matthæi loco sumptam, obiiciunt Sectarij, clauces regni cœlorum nec promissas nec datas Petro esse, nisi in persona Ecclesiæ: id verò magis ipsos redarguit. Ideò enim de Petro peculiariter Augustinus scripsit, cum in persona Ecclesiæ clauces accepisse, quoniam non vt priuata persona, neque vt qualiscunque alius Ecclesiæ minister, sed vt Ecclesiæ totius præfectus, qui singulariter proinde totam Ecclesiam repræsentauerit, eatenusque in vtilitatem Ecclesiæ, eas accepit; vt supra quoque exposuimus, & diligenter etiam à Caietano, & Eckio notatum est. Sed satis, vt arbitror, de loco Matthæi 16. dictum est, ex quo certè est perspicuum, præcipuam illam in Ecclesia auctoritatem fuisse Petro promissam.

Caiet. in tract.
de Rom. Pont.
instit. c. 3.
Ecki. in locis
com. cap. 3.

Secundus Euangelij locus, valde etiam illustris, quo auctores Catholici principatum Petri probare consueuerunt, est apud Lucam. Vbi Christus, contentione exorta inter discipulos, *quis eorum videretur esse maior*: primùm ambitionem eam atq; superbiam, vt pote secularium principum ambitioni similem, refutat, & sui exemplo proposito modum humilitatis præscribit ei qui maior esset futurus, inquit: *Reges gentium dominantur*

Secundus locus
Euangelij pro
Petri primatu.

Lucæ 22.

h
nantur

nantur eorum, & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur: Vos autem non sic. Sed qui maior EST in vobis, fiat sicut minor, & qui precessor est, sicut ministrator. Nam quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat. Deinde conuersus ad Petrum, eique imperans vsu illius primariae auctoritatis in confirmandis in fide fratribus, satis profecto indicauit, eum ipsum Petrum esse cui antecedentibus verbis modum in supremo dignitatis gradu tenendum proposuerat. Ait enim è vestigio ad ipsum solum: *Simon ecce Satanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum; Ego autem orauipro te vt non deficiat fides tua. Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.*

Quatuor ob-
seruanda in lo-
co Luc. 22. pro
assertione pri-
matu.

Hoc ego loco peto à Lectore, vt quatuor apud se diligenter expendat. I. Primum enim in illa discipulorum contentione minimè sanè Christus negauit, aliquem in Ecclesia superiorem reliquis fuisse futurum. Quin potius id planè affirmat: *Qui maior*, inquit, *EST*, (quia videlicet iam erat Christo decretum, aliquem præficere & caput cæterorum facere) *in vobis*. Itaque hunc monet, vt in maximo gradu dignitatis post constitutus, non mundanorum principum arrogantiam, sed suam moderationem atque submissionem imitetur. *Ego enim*, inquit, *sum inter vos, sicut qui ministrat*. II. Quis autem ille maior futurus est? Nempe Petrus, pro cuius videlicet fide, vt ad communem aliorum vtilitatem sit firma, orat: quem iubet fratres aliquando, hoc est, accepta post lapsum & resipiscentiæ cura pastorali, confirmare in fide. Quo sanè confirmandi vocabulo, auctoritatem in docendo significari, ex aliis^a Scripturæ locis intelligi potest. III. Atq; Petrum maiorem reliquis significari hoc loco futurum, non propriè in vitæ sanctimonia aut virtute, sed in muneris auctori-

^a Act. 15. ver. 41. & cap. 16. ver. 5. & 1. ad Thessal. 3. ver. 2. & c.

toritate; tum ex eo *confermandi* præcepto, quod illi deinde tanquam Maiori datur, tum ex ipsa ratione huius Christi sermonis apparet. Monuit enim ut is qui maior futurus esset fieret virtute humilitatis & submissionis sicut *minor*. Qua monitione non magnoperè iam eget, qui in maximo virtutis atque sanctitatis est gradu, adeoq; perfectionem humilitatis consecutus est. Sed is demum ita cum primis admonendus est, qui in alio aliquo genere excellit; nempe potestatis, quæ nimirum cum importunitatis atque superbiæ vitio facillè coniungi solet; ut est videre in regibus gentium, quorum voluit Christus eum esse dissimillimum qui maior inter Apostolos futurus erat. III. Nec verò putare hoc in loco possumus, sermonem Christo fuisse de potestatis alicuius temporalis principatu, quem moderatè ab aliquo Apostolorum sustineri vellet. Perspicuum enim est de eiusmodi auctoritatis præstantia eum ibi agere, cuius maximè proprius sit usus confirmare in fide fratres. Quæ auctoritas, spiritualis est. Quanquam nec indignum est, ut qui *spiritualia seminant, temporalia etiam metant*, vnumquisque quantum opus habet, spectata temporum ratione & sui cuiusque in Ecclesia gradus.

Sed ipsos etiam sanctos Patres audire operæ præciū est qui etiam ex hoc loco Petri in Ecclesia principatum rectissimè collegerunt. *Commune, inquit D. Leo, erat omnibus Apostolis periculum de tentatione formidinis, & diuina protectionis auxilio pariter indigebant; quoniam diabolus omnes exagitare, omnes cupiebat elidere. Et tamen specialis à Domino Petri cura suscipitur, & pro fide Petri propriè supplicatur. Tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur, & diuina gratia ita ordinatur auxilium, ut firmitas, quæ per Christum*

1. Cor. 9.

Veteres Patres ex loco etiam Luc. 22. primatum Petri collegisse. Sermon. 3. de die anniuersario assumpt. suæ. Idemq; habet serm. 2. de Natali Petri & Pauli.

h 2

Petro

Petro tribuitur per Petrum Apostolis conferatur. Cum itaque dilectissimi tantum nobis videamus presidium diuinitus institutum; iuste in ducis nostri meritis & dignitate latamur gratias agentes redemptori nostro, qui tantam potentiam dedit ei, quem totius Ecclesia principem fecit. Et D. Ambrosius: Petrus, inquit, Ecclesia preponitur. Itaque antè significat Dominus quid sit illud, quod postea cum pastorem elegit Dominici gregis. Nam huic dixit: Tu autem conuersus confirma fratres tuos. Item Theophylactus: Planus, inquit, huius loci intellectus hic est: Quia te habeo ut principem discipulorum; postquam negato me fleueris, & ad penitentiam veneris, confirma ceteros. Hoc enim te decet, qui post me Ecclesia petra & fundamentum es. Tum D. Augustinus: Quid ambigitur? inquit. Pro Petro rogabat, & pro Iacobo & Ioanne non rogabat? ut ceteros taceam. Manifestum est, in Petro omnes contineri: Rogans enim pro Petro pro omnibus rogasse dignoscitur. Semper enim in proposito populus aut corripitur aut laudatur.

Et tamen vsque adeò miserabilis cæcitas Sectariorum est, ut contra Petri potius principatum ex hoc ipso Lucæ loco, quo ille vel maximè stabilitur, argumentum petant. Vrgent enim admodum inconsideratè illud: Vos autem non sic. Si non sic: ergo nemo, inquit, debet in Ecclesia cæteris omnibus imperare, id quod faciunt Reges gentium. Quantò rectius contrarium isti concluderent, hoc modo: Si non sic, id est, si non eo modo dominari seu imperare aliquis Apostolorum debuit, sicut dominantur Reges gentium. Ergo debuit quidem aliquis ex Apostolis imperare (de quo inter eos fuit contentio quis esset) sed alio quodam modo. Quo tandem? Qui, inquit, maior est in vobis, fiat sicut minor. Non dicit: Nullus eris in vobis maior: Nemo imperabit. Nec: Qui maior est, fiat, aut sit minor, aut omnino non imperet. Quorsum enim esset maior? Sed:

D. Ambrosius in
Psal. 43. ali-
quantò post
medium.
Lucæ 22.

In Comment.
cuius loci.

Quæst. 79. ex
nouo Test.

Redarguitur
pertinacia &
cæcitas Secta-
riorum, quòd
aduersus pri-
matum obies-
ant locum Lu-
cæ 22. Unde ma-
ximè ille con-
firmatur.

Confirmatur
rursus probatio
primatus ex lo-
co Lucæ 22. du-
pliciter.

I.

Sed: *Fiat*, inquit, sic vt minor, hoc est, in mansuetudine, sine superbia; sine importunitate imperet. Non igitur summam auctoritatem hinc Christus remouet: sed modum in auctoritate summa requirit, eumq; longè diuersum ab eo quem Reges gentium tenent.

Id ipsum confirmamus rursus hoc modo: Qui inter Apostolos maior sit, eum ita vult Christus erga reliquos se gerere, sicut ipse Christus se gessit erga Apostolos. Exemplum enim suum proponit eis, inquit: *Ego aut in medio vestrum sum sicut qui ministrat*. Atqui Christus ita fuit sicut qui ministrat, vt non ideò tamen potestate caruerit. Igitur nec vult potestate carere eum quem esse vult vt minorem cum sit maior, sed modum in vsu potestatis ei præscribit, vt dictum est. Quid multa? Ipse Apostolus Petrus, quò pertinuerit illud Christi magistri sui præceptum, disertè explicat, quum iisdem propè verbis id repetens, ac alios etiam Ecclesiæ pastores de eo commonefaciens: *Pascite*, inquit, *qui in vobis est gregem, prouidentes non coactè, sed spontaneè secundum Deum: neque turpis lucri gratia, sed voluntariè. Neg, vt DOMINANTES in cleris, sed forma facti gregis ex animo.*

Tertius locus est clarissimus apud Ioannem. Vbi Christus Dominus ascensurus in cœlum, Vicarium amoris sui erga gregem (vt inquit B. Ambrosius) Diuum Petrum relinquens; omnibus eum Apostolis, antetulit, eiq; summam tandem auctoritatem Ecclesiam suam regendi, toties antea promissam, attribuit. *Erant* (inquit Euangelista) *Simon Petrus, & Thomas qui dicitur Didymus, & Nathanael, qui erat à Cana Galilæe, & filij Zebedei, & alij ex discipulis eius duo, &c. Et dicit Simoni Petro Iesus: Simon Ioannis diligis me plus his? Dicit ei: etiam Domine: tu scis, quia*

h 3 amo

2.

NOTA.

1. Petri 5.

Locus Euangelij tertius pro primatu Petri, Ioan. 21. Ambr. lib. 10. in Luc. c. 24.

Ioan. 21.

amo te. Dicit ei: *Pasce agnos meos.* Dicit ei iterum: *Simon Ioannis diligis me?* Ait illi, *etiam Domine: tu scis, quia amo te.* Dicit ei: *Pasce agnos meos.* Dicit ei tertio: *Simon Ioannis amas me?* Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio: *amas me?* Et dicit ei: *Domine tu omnia scis, & scis quia amo te.* Dicit ei: *Pasce oves meas.* Hic etiam petimus à Lectore, ut hunc in modum ex hoc tam illustri loco, pro Petri principatu in Ecclesia, ratiocinetur. Si Petro singularis aliqua regendi vniuersam Ecclesiam auctoritas à Christo tributa est, qualem ceteri Apostoli non habuerunt; certè Petrus habuit regiminis in Ecclesia principatum. Nam quæ maior in Ecclesia regendi auctoritas sit quàm ea, quæ antecelluit auctoritati alioquì Apostolicæ? At singularis Ecclesiæ vniuersam regendi auctoritas, qualem ceteri Apostoli non habuerunt, Petro est à Christo tributa. Habuit hic igitur regiminis in Ecclesia principatum.

Ex loco Ioã. 21.
quaratiõe pri-
matus probe-
tur.

Cõfirmatur ea
probatio ex vs.
riis loci, p'ssue
circumstan-
tiis.

Hebr. 5.

Lib. 10. in Lu-
cam, cap. 24.

Id probatur perspicuè ex circumstantiis eius loci apud Ioannem. I. *Simon*, inquit, *Ioannis diligis me plus huius.* Cur de præstantiori caritate eum, præ ceteris tum presentibus, interrogasset, nisi maioris etiam atque præstantioris muneris auctoritatem ipsi attribuere voluisset? II. *Pasce agnos meos.* Vel ut est Græcè, *Rege oves meas.* Et denique: *Pasce oves meas.* Nempe cõmisit ei curam omnium Ecclesiæ ordinum; ut regeret non modò vulgares atque imperfectiores fideles, qui quasi agni sunt, & velut paruuli lacte pascendi: sed etiam perfectos, adeoq; Pastores ipsos Ecclesiarum, qui velut oves ac matres sunt ceterorum. Sic enim D. Ambrosius hanc Christi sermonis varietatem in hoc loco interpretatur. *Tertio*, inquit, *Domini* interrogauit: *Et iam non agnos lacte pascendos, ut primò, neq; ouiculas, ut secundò, sed oves pascere iubetur, perfectiores ut perfectior gubernaret.* III. Neq; inter has aut illas oves distin-

distinxit: Sed absolute: *Pasce*, inquit, *oves meas*. Quo ipso aperte significauit, alienum esse à suo ouili quicumq; *Petrum pastorem non agnosceret*; vt scitè atq; eleganter concludit D. Bernardus. Quamobrem nec Apostolos quidem à Petri cura exemit. Nisi fortè nō etiam illi Christi oves fuerunt. IIII. Denique vis verbi, *pasce*, considerata est. Quod vsus auctoritatis salutarem in subditos, in regendo & docendo, secundum ^a Scripturæ sacre consuetudinem, significare, dubium nullum est: quidquid Calvinus contra obganniuerit. Quare Ioannes in recitanda ea Christi sententia, tali verbo Græco (ποιμαίνε) vsus est, quod & pascere & regere significat, vt à sanctissimo ^b Rosenfensi & ab aliis ex ^c Scriptura etiam sacra passim est notatum. Nec aliter ^d Augustinus & ^e Chrysostomus, & alij Patres eius verbi significationem hoc in loco intellexerunt.

Sed quemadmodum hîc Christus auctoritatem in Ecclesia primariam Petro attribuerit, quam antea tot modis eidem erat pollicitus, præstat vt Lector ex ipsis verbis sanctorum Patrum quàm ex nostris intelligat. ^f Chrysostomus: *Ceteris*, inquit, *omissis solum Petrum alloquitur, curam ei committens fratrum suorum*. Et rursus: ^g *Interrogat*, inquit, *discipulum magister, num ab eo ametur? Non quò id ipse edoceatur; verùm vt nos doceat, quante cura sibi sit gregis huius præfectura*. Item ibidem paulò pòst: *Illum*, inquit, *auctoritate præditum esse voluit, ac reliquos item Apostolos longè præcellere*. Petre enim, ait, *Amas me plus quàm hi oēs?* Ac rursus: ^h *Ecclesia*, inquit, *primatus gubernatiōis, per vniuersum mundum ei à Christo concreditus est*. ⁱ Ambrosius: *Interrogabat*, inquit, *Dominus, non vt disceret, sed vt doceret, quem eleuandus in cælum amoris sui velut vicarium nobis relinquebat*. Sic enim habes: *Simon Ioannis diligis me, &c. Petrus testifi-*

Lib. 2. de confider. ad Eugenium, paulò post mediū.

^a 2. Reg. 5. Ezech. 34. &c.

Caluin. lib. 4. instit. c. 7.

^b Articul. 25. contra Luth.

^c Psal. 2. & 79. Act 20. Matt. 2. &c.

^d Tracta. 123. in Ioā. sub fin.

^e Lib. 2. de sacerdotio, in initio.

Confirmatur præterea eadē probatio testimonij Patris, f Homil. vlt. in Ioan.

^g Lib. 2. de sacerdotio, in initio.

^h Homil. 1. de penitentia.

ⁱ Lib. 10. in Luc. c. 24.

testifi-

testificatur affectum, & ideo quia solus proficitur ex omnibus, omnibus antefertur. Et paulò post: Oves pascere iubetur, perfectiores ut perfectior gubernaret. ¹ Cyprianus, Petro, inquit,

post resurrectionem suam dicit: *Pasce oves meas, super illum*

VNUM adificat Ecclesiam suam (en, sententiã Cypriani, quãdo Christus impleuerit illam promissionem: *Super hanc*

petram, &c?) & illi pascendas mandat oves suas. Et ^m Origenes: *Quum Petro, inquit, summa rerum de pascendis ouibus*

traderetur, & super ipsum, velut terram, fundaretur Ecclesia (en etiam quãdo impleta promissio?) nullius confessio virtutis alterius, nisi caritatis ab eo exigitur. ⁿ Theophylactus:

Petro, inquit, non alij praefecturam ouium per uniuersum mundum tribuit. ^o Gregorius: *Totius, inquit, Ecclesiae curam Petro dominica voce commissam esse, cunctis legentibus Euangelium liquet.* Item ^p Arnobius, *Petrum Episcopum Episcoporum esse* inde ostendit, quòd nullus, inquit, *Apostolorum nomen pastoris accepit* (intellige, ita singulariter & ab ipso

Christo) *solus enim Dominus dicebat: Ego sum Pastor bonus.* Hoc nomen sanctum, & ipsius nominis potestatem post resurrectionem suam Petro penitenti concessit, & ter negatus negatori suo hanc, quam solus habuit, tribuit potestatem. Nec multò aliter hoc idem expressit Diuus ^q Augustinus, ubi ita eleganter scripsit: *Sit amoris officium pascere dominicum gregem, si fuit timoris indicium negare Pastorem.* Quibus verbis quis maximè sit sensus illius loci literalis, quòd toties tamq̃ accuratè de singulari amore Petrus examinatus fuerit, Augustinus significauit. Nempe ut intelligeretur, quanto perè caritas in subditos & eorum Dominum, in Praeposito necessaria sit. Quod Chrysostomus voluit, ubi supra, cum dixit: *Dominum interrogasse, ut nos doceret, quanta cura sibi sit gregis huius praefectura.* Et alio loco: *Ter, inquit, interrogat, & semper idem praecipit, inquiens: Pasce, ut demon-*

stret

7 In li. de unitate Eccl. sub initium.

m In cap. 6. ad Rom.

n In locū illum, Ioan. 21.

o Lib. 4. Regi. str. ep. 32.

p In Psalmum 138.

Ioan. 10.

q Tract. 123. in Ioan.

Lib. 2. de sacerdot.

Homil. 87. in Ioan.

stret quanti ouium suarum curam faciat. Neq; idcirco tamen id improbamus, quod Augustinus etiam de hoc loco ita commentatus est: *Redditur, inquit, negationi trina trina confessio, ne minus amori lingua seruiat, quam timori; & plus vocis elicuisse videatur mors imminens quam vita presens.*

Quod ipsum & Cyrillus notat in eundem locum; simul ibi Petrum appellans & principem & caput caterorum Apostolorum. Neq; eiusmodi Augustini interpretatio impedit, quo minus maximè etiam propter praefecturam gregis Petro committendam, ita illum Christus interrogauerit, vt Chrysostomus & alij Patres exponunt.

SED ALIVD, inquit Calvinus, est; pascere oues meas, quàm habere auctoritatem in eas omnes. Accedit, quòd non dicit, *omnes*. Et ipse Petrus aliis Episcopis inquit: *Pascite qui in vobis est gregem;* Tanquam habeant omnes ex æquo curam Dominici gregis sibi commissam. Atq; hæc ferè sunt, quæ aduersus pondus tanti tamq; illustri testimonij, quo Petri principatum confirmant Catholici, lenissimè obiciunt Sectarij.

Quibus respondemus, & vsum alioquì sacræ Scripturæ; & huius loci circumstantias; & collationem eius cum locis aliis, in quibus antè summa auctoritas Petro promissa est; & (quod magni momenti apud nos esse debet) consentientem interpretationem sanctorum Patrum, satis superque comprobare, *pascendi* vocabulo, in eo loco, metaphoricè significari etiam regendi auctoritatem. Significat enim ea vox officium eiusmodi erga oues Christi, quo bene atque conuenienter illæ & in spiritali vita sustentari, & omnino ad illa vsq; pascua vberissima vitæ sempiternæ dirigi atque deduci possint. Hoc autem, si spectemus hominum naturæ conditionem, sufficienter præstari nequit, sine auctoritate etiam atque vi præcipiendi,

In illo ipso tract. 12. in Ioan.

Lib. 12. in Ioan. cap. 64.

Locis antè citatis. Lib. 4. instit. cap. 7.

1. Petri 5.

Responsio ad ea quæ lenissimè obiciunt Sectarij aduersus probationem ex loco Ioan. 21.

piendi, adeoque obligandi ipsas oues ad eum doctrinæ & religionis quasi pastum sumendum, qui iudicetur salutaris à pastore. Quare, in quo Ecclesiæ Præposito Christus significauit esse auctoritatem pascendi, in eodem auctoritatem quoque spiritualiter regendi esse intelligere debemus: vt auctoritate Scripturæ, & sanctorum Patrum, & ipsa illius loci ratione satis hæcenus demonstratum est.

*Cum Christus
Petro dixit: Pa-
sce oues meas;
oues omnes in-
tellexisse.*

Nec nobis illud quicquam obstat quod Aduersarij obiiciunt, Christum non dixisse: *Oues omnes*. Etenim loci circumstantiæ iam memoratæ, & sententia communis Patrum cogit (nisi velimus esse impudentes) intelligere *omnes*. Obsecro enim, quanam, & quot, & quales oues intelligendæ ibi sunt, si non oportet omnes intelligi? Certè Christus non distinxit inter has & illas, sed absolute: *Pasce*, inquit, *oues meas*. Vnde sic sanè (præter ea, quæ prius à nobis allata sunt) licet ratiocinari: Dubium nullum est, quin Christus, ita diligenter commẽdans Petro oues suas, voluerit ab eo satis intelligi, de quibus ouibus loqueretur. At nisi de omnibus, quæcunque essent suæ, sit loquutus; non satis potuit Petrus, de quibusnam diceret, intelligere. Confitendum est igitur, illum de ouibus suis omnibus in eo loco loquutum esse. Non enim de iis, aut illis determinatè, locutus est; nec verò de nullis; nec, si indeterminatè & confusè de aliquibus locutus esset, satis illæ à Petro potuissent distinctè cognosci. Quod rectè etiam ante nos doctissimus Caietanus in eruditissimo illo suo tractatu de Romani Pontificis institutione concludit.

Cap. 10.

Iam verò Petrus Episcopus item alios, vt gregem pascerent, admonuit; non quia par illis esset commissa cura totius Christi gregis in vniuerso orbe pascendi: sed quia

quia illi etiam certè, sub Petro, pascere oues Christi debuerunt, & hodie debent: vnusquisq; in assignato sibi loco. Itaq; nec dicit Petrus absolute: Pascite gregem; sicut ipsi à Christo generatim atq; absolute dictum est; *Pasce oues meas.* Sed: *Pascite, inquit, qui IN VOBIS est, gregem;* id est, vnusquisque illum, quem fidei atque curæ suæ habet commendatum. Vt si Rex ad consules diceret: Regite prudenter commissas vobis ciuitates: nunquid propterea significaret, auctoritate regendi consules esse sibi ipsi pares?

ATq; hæc quidè testimonia, quæ pro Petri primatu hætenus ex Euangelio pposuimus, potissima sunt: quibus etiã S. Patres ad eam rē maximè sunt vsi. Sed illis tamen ita positis atq; confirmatis, non minimi ponderis ad eam assertionem stabiliendã alia quædam Euangelij testimonia videri debent, quæ solent huc etiam auctores Catholici non immeritò referre. Huius generis est, quod Christus Dominus soli Petro nominatim iussit, vt pro se & pro illo iis, qui tributum exigebant *solueret staterem*, id est, duo didrachma, vt exponit eo loco D. Hieronymus. Qua re primatum Petri significari Christum voluisse Patres nõ absurdè intellexerunt. Genus enim illud tributum, quidam erat census capitis, id est, vel patrisfamilias, vel certè primogeniti ac præcipui in familia post ipsum, vt D. Chrysostomus interpretatur. Qui & propterea ita inquit: *Cum primogenitus esset Christus; Petrus quoq; discipulorum primus esse videretur, ipsum ad eunt, &c.* Ac post aliqua: *Hunc locum, inquit, Marcus, qui discipulus Petri fuit, ideò non scripsisse videtur; quoniam ingens hinc honor magistro deferebatur.* Item paulò post: *In illa hora, inquit, Petrum omnibus discipulis prætulit.* Item Augustinus: *Saluator, cum pro se & Petro dari iubet, pro omnibus ex-*

i 2 luisse

1 Petri 5.

Alia quadam
Euangelij testi-
monia, ex qui-
bus iidem D.
Petri primatus
confirmatur
IV.

Matth. 17.

Homil. 39. in
Matth. initio.

Quæst. 75. ex
nouo Testa-
mento.

luisse videtur. Quia sicut in Salvatore erant omnes causse magisterij, ita & post Salvatorem in Petro omnes continentur. Ipsum enim constituit esse caput eorum, ut pastor esset gregis Domini. Hinc factum est, ut occasione huius honoris Petri, in illa ipsa hora, sicut Evangelista narrat, discipuli adierint Iesum, dicentes: quis putas maior est in regno cœlorum? Quia viderant, inquit Hieronymus, pro Petro & Domino idem tributum redditum, arbitrati sunt Petrum omnibus Apostolis esse Prælatum. Item Chrysostomus: Veriti, inquit, turbationem profiteri suam, non aperte quare Petrum ipsis præponeret, sed confuse. Quis ergo maior est, interrogarunt? Et rursus: Cum ad unum, inquit, delatus honor est; tunc nimirum doluerunt. Quanquam non ex hac re solum, sed ex aliis multis inflammati fuerunt. Tum, quia dixit illi: Dabo tibi claves regni cœlorum. Tum quia: Beatus es tu Simon, &c. Tum etiam hic; Da illis pro me & pro te. Eodem ferè modo loquitur in illum locum Origenes.

Huc addunt etiam Doctores Catholici, quòd Matthæus, cum Apostolorum nomina recensere constitueret: Nomina, inquit, Apostolorum hæc sunt. PRIMVS Simon, &c. Vbi apparet, illum ad ordinem dignitatis respexisse, non ad ordinem temporis, quo essent Apostoli à Christo vocati. Ita enim Andream primùm dicere debuisset: nempe quem primò vocatum esse constat. Quare Ambrosius: Prior, inquit, secutus est Andreas Salvatorem, quam Petrus: & tamen primatum non accepit Andreas, sed Petrus. Et animaduertatur contra Sectariorum cauillationes, Doctores Catholicos non inde argumentari, quòd Matthæus primò nominauerit Petrum, sed quòd disertè dixerit: PRIMVS Simon, &c.

Nec obscure idem Petri primatus significatur etiam illius generis locis, quibus perhibetur ipse nomine omnium Apostolorum vel interrogasse Christum, vel eidem re-

spon-

In commen-
tariis eius lo-
ci.
Homil. 59. in
Marth.

Ibidem.

Tractat. 5. in
Marth.

Matth. 10.

In 2. Corint.
cap. 12.

spondisse, vel ab eo, de necessaria doctrina pro omnibus, peculiariter fuisse instructus. *Per unū* (inquit D. Cyrillus) *qui præerat, omnes respōdent. Sanctam profectō disciplinā optimè conseruantes, & posterioribus prudentia atq; modestia relinquentes exempla. Decet enim nō omnes cōfusede profilire, sed cedere eis, qui & cōsilio & ordine præpositi sunt.* Hæc Cyrillus in eum locū vbi Christo interroganti: *Nunquid & vos vultis abire?* Petrus respondit: *Domine, quo ibimus? Verba vitæ aeternæ habes.* Accedit quòd vbi mentio in historia sacra collegij Apostolici faciendā fuit, passim videas solum Petrum, ceteris non nominatim expressis, planè tanquam ipsorum caput nominari, *Prosecutus est eum* (inquit ^a Marcus) *Petrus, & qui cum eo erant.* Item Lucas: ^b *Dixit Petrus, & qui cum illo erant.* Et rursus: ^c *Stans autem Petrus cum vndecim, leuauit vocem suam, &c.* Nōne modus ipse narrationis indicat, ex omnibus Petrum fuisse præcipuum, cui reliqui tanquam præposito suo adhererent? Hoc ipsum & ea re significatum est, quòd ad illum primò Christus ^d lauaturus omnium pedes accedit; quòd illi nominatim suam resurrectionem nunciari ^e voluit, &c. Atque inter cetera eiusdem generis indicia, quæ ex Euangelio pro primatu Petri, diligenter etiam à Ioanne Turrecremata collecta sunt: illud mihi videtur à Diuo ^f Bernardo pulchrè notatum esse, quod apud ^g Ioannem legimus, Petrum se mari commisisse, vt ad Christum in littore consistentem perueniret, ceteris discipulis nauigio venientibus. *Quid istud est,* ait Bernardus: *Nempe signum singularis pontificij in Petro, per quem non vnā Ecclesiam, vt ceteri quig; suam, sed seculum ipsum gubernandum suscepit. Mare enim seculum est, naues Ecclesie. Hinc est, inquit, quod ^h altera vice, instar Domini gradiens super aquas, vnicum se Christi vicarium designauit,*

Lib. 4. in Ioan. cap. 23.
Ioan. 6.
^a Marci 1.
^b Lucæ 8.
^c Actor. 2.
^d Ioan. 13.
^e Marci 16.
Lib. 2. de sum. Eccl. c. 5. & 15.
^f Lib. 2. de cōfid. ad Eugen. post medium. § Ioan. 21.
^g Matth. 14.
i 3
qui

7 Apoc. 17.

qui non uni populo, sed cunctis præesse deberet. Siquidem¹ aqua multa. populi sunt multi.

V. probatur D.
Petri primatus
ex rebus ab eo
gestis.

Actor. 2.

Serm. 47. de fi-
de Petri.k Actor. 3.
Serm. 68.

l Actor. 1.

m Homil. 3. in
Acta.

n Actor. 5.

o Ambr. serm.
66. Hieron. in
Catalog scri-

ptorū Ecclesi-

ast. ubi agit de
D. Petro. Ma-ximus hom. 5.
de Natali Pe-

tri & Pauli. E-

gesippus lib. 3.
c. 2. de excidio

Hierosol. & a-

lij plures apud
D. Aug. ep. 86.

p Actor. 15.

q In epistola
quadam ad
Aug. qua estii. inter epist.
August.r Actor. 10.
s Homil. 21. in
Acta.

PRæterea colligunt Orthodoxi primatum Petri ex rebus ab eo gestis, quæ in actis præsertim Apostolicis commemorantur. Ille enim post Christi resurrectionem publicè ad multitudinē ex omni natione cōgregatam primus concionem habuit, adeoque in nationibus (inquit Ambrosius) *fidei fundamenta posuit*. Ille omnium primus in curatione claudi mirabiliter fidem confirmat. *Si enim Petrus petra est* (inquit Ambrosius) *super quam edificatur Ecclesia; rectè primus pedes sanat, ut sicut in Ecclesia fidei fundamentum continet, ita & in homine membrorum fundamenta confirmet*. Ille¹ *exurgens in medio fratrum*, statuit aliquem in locum iudæ fuisse eligendum. Qua de re^m Chrysostomus: *Vide, inquit, feruorem. Quàm agnoscit sibi creditum à Christo gregem? Quàm in hoc choro princeps est, & ubique primus omnium incipit loqui? Ad hunc enim inquit Christus: & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*. Ille præ cæteris inⁿ Anania & Saphira condemnandis auctoritate vsus est. Ille Simonem Magum, hæreticorum primum, ex Ecclesia eiecit, deinde Romæ palam reuicit, v^o plerique veteres testes sunt. Ille mota controuersia de obseruatione^p legalium, primus in Apostolico Concilio loquitur, remque definit tanquam *princeps decreti*, vt affirmat^q Hieronymus. *Vos enim scitis*, inquit in eodem Concilio Petrus, *quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis per os meum* (nempe singulari cum auctoritate) *elegit audire gentes verbum Euangelij & credere*. Vnde & ipsi omnium primo^r *visione cœlesti monstratum est*, gentes etiam in Ecclesiam Christi debere recipi. In summa ubique, inquit^f Chrysostomus, *Petrus primus inuenitur. Quando eligendus*
Aposto-

Apostolus, hic primus: Quando loquendum Iudæis, non esse Apostolos ebrios; quando curandus claudus; quando concionandum; quando agendum contra principes; quando contra Ananiam, quando ab umbra sanationes fiebant, hic erat. Et ubi quidem erat periculum, hic, & ubi moderatio. Vbi autem tranquillitate res erant plenæ, communiter omnes. Sic non exigit honorem maiorem. Atque ut hic Chrysostomus Petrum à facilitate & submissione commendat, quòd ubi opus auctoritate non fuit, cæteris Apostolis minimè se antetulit: ita vicissim Apostolis reliquis laudi dat, quòd sine controuersia Petrum, post Christi resurrectionem superiorem suum, in omnibus illis actis, de quibus iam dictum est, agnouerunt: Considera, inquit, quo pacto concedunt ei solum (cùm de successore Iudæ eligendo ageret) nec amplius ambigunt disceptantes inter sese, quis futurus esset eorum maior. Et clarissimè in alio loco: Nondum, inquit, gratia Spiritus sancti corroborati, facile mouebantur, gratia verò accepta non tales nempe fuerunt sed ubique primatum Petro præbent & in concionibus eum anteponunt, quamuis cæteris rudior videretur. Tractat hoc argumentum à Petri rebus gestis eruditè inter cæteros Rossensis, articulo 25. aduersus Lutherum.

VERVM hîc Lutherus & Calvinus & Sectarij reliqui clarissimæ luci tenebras offundere nituntur, cõtenduntque impudenter, Petrum nequaquã exercuisse aliquando eiusmodi in Ecclesia primatum. 1. Non enim constat (inquiunt) eum in reliquos Apostolos auctoritate esse usum. 2. Quin imò ipse cum Ioanne^a missus est ab illis in Samariam. 3. Deinde cùm electio^b Matthiæ & septem^c Diaconorum facienda fuit, non à Petro est facta, sed ab omnibus æquè Apostolis iactæ sunt sortes. 4. Nec solus etiam controuersiam de religione definiuit, sed in concilio res decernitur. Vbi & Iacobus quidem cum auctoritate

Homil. 3. in Acta.

Homil. 51. in Matth.

Sectariorum obiectiones contra probationem primatus D. Petri ductam ex rebus ab eo gestis.

^a Actor. 8.

^b Actor. 1.

^c Actor. 6.

d Actor. 15.
e Gal. 2.

Auctoritate dicit: *d* Ego iudico, &c. 5. Sed & D. Paulus disertè ait: *Mihi autem qui videbantur esse aliquid* (loquitur de Petro, Iacobo & Ioanne) *nihil contulerunt. Sed contra, cum cognouissent quòd creditum est mihi Euangelium præputij, sicut Petro circumcissionis (qui enim operatus est Petro in Apostolatuum circumcissionis, operatus est & mihi inter gentes) & cum cognouissent gratiam, quæ data est mihi, Iacobus & Cephas & Ioannes, qui videbantur columna esse, dexteræ dederunt mihi & Barnabæ societatis: ut nos in gentes, ipsi autem in circumcissionem.* 6. Accedit quod Paulus etiam *in faciem* Petrum reprehendit.

*Responsio ad
ea argumenta
quibus conan-
tur Sectarij ex
rebus à Petro
gestis probare
non fuisse illū
superiorem Apo-
stolis reliquis.
Ad primum.*

Hæc ita ordine expediuntur. 1. Aliud est; Petrum non habuisse auctoritatem in reliquos Apostolos: Aliud; propter eam modestiam atque submissionem, quæ ipsi à Christo Luca 22. commendata fuit, eiusmodi auctoritate in illos non fuisse usum. Illud primum omnino falsum est; Hoc vltimum absque incommodo dari potest. Atque id tantum ea ferè probare possunt, quæ sunt obiecta. Nam cum reliqui Apostoli ipsi per se quàm decentissimè omnia facerent, quid opus habuerunt Petri imperio? Re-ctissimè enim Diuus Gregorius: *Si qua* (inquit) *culpa in Episcopis reperitur; nescio quis Episcopus sedis Apostolicæ subiectus non sit. Cum verò culpa non exigit; omnes secundum rationem humilitatis aequales sunt.* Huius igitur moderationis seruandæ exemplum suis Petrus successoribus præbuit.

*Lib. 7. Registri
epist. 64.*

Ad secundum.

2. Quod verò ab aliis Apostolis, ut Samaritanis manus imponeret, cum Ioanne missus fuerit; id verò nihil obstat. Sæpe enim, qui præcipui sunt de collegio, mittuntur. Nam & filij Israel miserunt ad filios Ruben Phinees, filium Eleazari sacerdotis, & decem^t principes cum eo. Fuit autem Phinees^s *Dux eorum coram Domino*, ut historia sacra testatur. Ac sanè si mittendi vocabulum nimis hoc

f Iosua 22.

g 1. Paral. 5.

loco

loco premere velint Sectarij; non modò Petrum superiorem cæteris non fuisse, concludere debebunt, sed ne parem quidem: quod illi tamen non contendunt. Etenim vulgò & communiter, vt inferior non mittit superiorem, ita neque æqualis æqualem. Peculiari autem modo missionis, videlicet rogatu potius & conuentione quàm imperio; constat & pares & superiores etiam quandoque solere mitti, præsertim à toto aliquo collegio, sicut tunc Petrus & Ioannes missi fuerunt.

Sectarij inferiores etiam D. Petrum reliquos Apostolica facere & esse videntur.

3. Quod autem ad electionem Matthiæ & Diaconorum attinet, respondet pro nobis luculenter D. Chrysostomus: *Quid?* inquit. *An non licebat ipsi Petro eligere? Licebat ei quidem maximè. Verùm id non facit, ne cui videretur gratificari.* Non igitur, quia non potuit, sed quia expedire non putauit, ipse non elegit. Et tamen in eo ipso genere satis ea re primatum suum ostendit, quod de electione facienda reliquos ipse cum auctoritate admonuit: vt Chrysostomum etiam annotauisse supra intelleximus. *Oportet enim, inquit, ex his viris, qui nobiscum sunt vnum eligere, &c.*

Ad tertium.

Homil. 3. in Acta.

Actor 1.

4. Idem de congregato concilio Apostolico, ob controuersiam de obseruatione Legalium, sentiendum est. *Quid enim auctoritati suæ Petrus derogauit, quòd ex aliorum etiam consensu rem decerni voluerit? Nec verò in ea ipsa re auctoritas Petri non eminuit. Ipse enim primus sententiam pronunciauit, quo etiam loquente, tacuit omnis multitudo, cæteri que deinde illius sententiam sunt sequuti. Nam quod Iacobus dixit: Ego iudico; quid obstat? Nempe iudicauit idem quod caput cæterorum Petrus. Et expediebat, vt de Iacobi sententia iudicioque constaret; quia Hierosolymis quæstio mota fuit, ubi ille*

Ad quartum.

k

(inquit

In Homil. 33. in Acta. (inquit Chrysoſtomus) *Episcopus erat, & ut in ore duorum vel trium testium staret omne verbum.*

Ad quintam.

5. Iam verò Diuus Paulus significat quidem Apostolatus dignitate parem se Petro & reliquis Apostolis fuisse. Quod minimè sanè impedit, quo minus, ut ipse etiam ouis Christi erat, Petro inferior fuerit: quemadmodum hoc idem communiter de cæteris Apostolis ex Patrum sententia superius à nobis expositum atq; defensum est. Itaque Diuus Gregorius Paulum cum Petro comparans, *minorem fratrem eum appellat*: Itemque Diuus Augustinus, *posteriorem Petro*. Quin & Paulus ipse hunc primatus honorem Diuo Petro non obscure detulit. Quorsum enim *post annos tres prædicationis sue* (ut in eadem epistola ad Galatas legimus) *venit Hierosolymam videre Petrum?*

Homil. 18. in Ezech. Lib. 2. de bapt. cont. Donat. cap. 1.

Ad Galat. 1.

Homil. 87. in Ioan.

Nempe, inquit^a Chrysoſtomus, *quia os Apostolorum Petrus erat, princeps & vertex ipsius cætus: propterea Paulus ascendit eum videre præ aliis*. Et^b Ambrosius; vel quisquis fuit ille vetus auctor: *Dignum, inquit, erat ut vellet videre Petrum, cui delegauerat Dominus curam Ecclesiarum*. Et Diuus^c Hieronymus: *Iuit, inquit, non discendi studio, sed honoris priori Apostolo deferendi*. Item^d Tertullianus: *Ascendit, inquit, Hierosolymam Petri cognoscendi causa ex officio & iure scilicet eiusdem fidei & prædicationis*. Et^e Theodoretus: *Principi, inquit, Apostolorum quem par erat, honorem tribuit*.

In cap. 1. ad Gal.

In Cõment. illius loci.

In lib. præscript. circa medium.

In illum locum, ad Gal. 1.

Iam quòd nihil sibi à Petro & ab aliis collatum esse dicit: significat quidem, nihil se ab illis didicisse quòd pertineret ad fidem: ut qui erat ab ipso Christo satis in cogitare eruditus, quemadmodum ipse in initio etiam eiusdem epistolæ declarat. Quamquam approbationem quidem Euangelij sui à Petro, ut à principe, & ab aliis, qui videbantur (ut inquit) *aliquid esse*, hoc est, ab Ecclesiæ auctoritate, cui Petrus præsidebat; petiit. Adeò ut neget aperte D.

Augusti-

Augustinus, fideles fuisse ei Euangelio, quod Paulus prædicauit, credituros, nisi cum illis Apostolis illud contulisset. Quod idem affirmant Diuus^s Hieronymus & ^h Tertullianus. Atque id clarissimè significant illa eiusdem Apostoli verba: ¹ *Contuli, inquit, cum illis Euangelium quod prædico in gentibus, seorsum autem iis, qui videbantur aliquid esse, ne forte in vacuum currerem, aut currenssem.* Iam verò quod dexteram societatis ei dederunt aliud nihil quàm æqualitatem in Apostolatu significat: quæ non pugnat cum Diui Petri principatu, quatenus illius curæ singulariter ipsa fidei fundamenta, vt inquit Nazianzenus, *commis-
sa sunt*, hoc est, ipsi etiam Apostoli; vt auctoritate Scripturæ & Patrum suprâ confirmatum est.

Nec quod ait illic Paulus: *sibi in Gentibus, Petro autem in circumcisione Euangelium commendatum fuisse*, ita intelligi debet, quasi nec Petro licuerit Gentibus, nec Paulo Iudæis prædicare Euangelium. Contrarium enim constat ex Actis, capite duodecimo. Vbi legimus, viso linteo cœlitus monstrato; in quo essent omnia reptilia & quadrupedia terræ, Petrum cognouisse ad se pertinere vt Gentes etiam ad Ecclesiam aggregaret. Quare & postea quæque disertis verbis pronunciat, *Deum elegisse se, vt ad eius prædicationem gentes crederent Euangelio.* Ac de D. Paulo vicissim scriptum est; quod *ingressus in Synagogas prædicabat Iesum, affirmans quoniam hic est Christus, & confundebat Iudæos.* Est igitur illa distributio præputij & circumcisionis inter Petrum & Paulum facta per accommodationem tantùm quandam: vt illo videlicet tempore (quoniam ita expedire videretur) Paulus Gentibus, Petrus Iudæis singulari cura nunciaret Euangelium, quemadmodum rectè Ioannes à Turrecremata exponit. Neque verò qualiscunquè hæc distributio præputij & circumcisionis quid-

k 2 quam

f Lib. 28. contra Faustum, cap. 4.

g Hieron. ep. ad Aug. num. 11. inter Aug. epist.

h Lib. 4. cont. Marcion. paulo post initiu. Galat. 2.

De moderat. in disput. habenda.

Quomodo intelligendum quod Paulo in Gentibus Petro, autem in circumcisione commissum fuerit Euangelium.

Act. 15.

Act. 9.

Lib. 2. de Eccl. cap. 13.

quam obstitit, quo minus & in preputio & in circūcisio-
ne, hoc est, in Iudæis & gentibus singulari Petrus aucto-
ritate eminuerit, vt supra probatum est.

Ad Sextum.

Hieron. epist.
ad Aug. II. in-
ter Augustini
epist. August.
ep. 19. ad Hieron.

Vide 2. q. 7.
cau. Si quis, &
can. Lator.

*Probatum VI.
D. Petri pri-
matus peculia-
ri quadam eaq;
firmissima ar-
gumentandi
forma expraci-
puit qui ea de
re exstitit Eua-
gelij locis.*

Ioan. 20.
Marcii 16.

NOTA.

6. Denique quod Paulus Petrum reprehendit (si maxi-
mè illud ab eo non simulatè, vt Hieronymus contendit,
sed ex animo, vt vult Augustinus, sit factum) argumento
esse non debet, vel parem, vel superiorem auctoritate
ipsum Petro fuisse. Quando enim ita res (præsertim pu-
blica) postulat, licet etiam inferioribus superiorum pec-
cata debito cum modo redarguere, vt à D. Gregorio lu-
culenter est explicatum.

ET hæc tenus sanè illustria testimonia pro
Petri primatu à nobis allata, & confirmata, & ab Ad-
uersariis cauillationibus defensa sunt. Sed vt clarius
adhuc ipsorum pertinacia, quòd tanta mole testimonio-
rum non moueantur, ante omnium oculos constitua-
tur; Probemus rursus eam assertionem iisdem ex testi-
moniis hoc modò: Si posteaquam Christus & Petro & re-
liquis omnibus Apostolis auctoritatem Apostolici mu-
neris communiter attribuit, inquit; *Ite, ego mitto vos:
quorum remisistis peccata, &c. Et: Prædicate Euangelium, &c.*
nihilominus singulariter Petro cum ita dixisse legerem-
us: *Petre, non ædificabo super te Ecclesiam meam: Non tibi
dabo clauis regni cælorum: Non quodcunque tu solueris aut liga-
ueris super terram, erit solutum aut ligatum in cælis: Non con-
firmes tu in fide fratres tuos: Non pascas tu oues meas.* Item:
Petrus non est primus Apostolorum, &c. Si, inquam, hæc in
Euangelij historia sic legeremus: obsecro, quis ex Secta-
riis dubitaret, quin in eiusmodi enunciationibus negati-
uis, *ædificatio Ecclesia super Petrum; clauis regni cælorum; cura
singularis pascendi oues; auctoritas fratres in fide confir-*
mandis

mandi; primatus, & similia vocabula potestatem in Ecclesia post Christum summam significarent? An clariora (dicerent) testimonia contra Petri primatum requirimus? En, verbum habemus ipsius Christi manifestum. *Non edificabo, ô Petre, super te Ecclesiam meam. Non tibi claves regni cœlorum dabo. Non pascas tu oues meas. Non confirmes tu in fide tuos fratres, &c.* Quid vos Papistæ? An non videtis hîc à Christo disertis verbis negari primatum? Quid enim aliud claves regni cœlorum? Quid Ecclesiæ fundamentum? Quid cura singularis oues pascendi & confirmandi fratres, nisi primatum in Ecclesia significat? Et tamen hæc omnia (dicerent) Christus negat Petro, &c. Equidem minimè dubito, quin pluribus etiam verbis, si quæ talia testimonia ex Euangelio recitari possent, nobis isti insultarēt, vt qui nec iam verentur, nullis, ne probabilibus quidem, testimoniis aut argumentis freti iactare, eius primatus assertionem & commentitiam, & cum Euangelio pugnantem esse. Nunc igitur ita concludo. Quod in enunciationibus illis negatiuis: *Non super te, ô Petre, edificabo Ecclesiam meam. Non tibi dabo claves regni cœlorum. Non es tu primus Apostolorum, &c.* vocabula illa: *Fundamentum adificationis Ecclesiæ; claves regni cœlorum; munus pascendi & confirmandi; primatus, &c.* significarent; hoc idem significant in contradicentibus enunciationibus affirmatiuis, quæ iam exstant in historia Euangelij: Nempe in his: ^a *Super te edificabo Ecclesiam meam: Tibi dabo claves regni cœlorum.* ^b *Confirma fratres tuos:* ^c *Pasce oues meas:* ^d *Primus Apostolorum Petrus, &c.* (Eadem enim ipsa vocabula in his affirmatiuis enunciationibus vsurpantur) Sed in illis enunciationibus negatiuis ea vocabula significarent primariam aliquam ac summam in Ecclesia auctoritatem post Christum, quæ Petro negaretur (vt iam ex

Petri primatū eiusmodi verbis Euangelij significari & asseri, quibus nō dubitassent Senatorij eundem ipsum significari, si per eadē verba ille negaretur.

- ^a Matth. 16.
- ^b Luc. 22.
- ^c Ioan. 21.
- ^d Matth. 10.

ipsa etiam mente & sensu tacito Aduersariorum ostensum est) Igitur hanc eandem primariam auctoritatem, quæ Petro sit tributa, significant illa vocabula in iis enunciationibus affirmatiuis, quas in Euangelio iam legimus: & vi consequentis efficitur, optimè primatum Petri testimoniis illis ex Euangelio productis confirmari.

*Confirmatur
magis præcedē-
tis argumenti
forma.*

Hic nisi vel conscientia reclamante, vel præcipitante incitia & incogitantia, nihil ab Aduersariis responderi posse, certissimus sanè sum. Nam quid dicant? An non idem illa vocabula in enunciationibus affirmatiuis significare, quod significarent in negatiuis? At cum propositiones contradicentes, hoc est, affirmatiuæ & negatiuæ, ex iisdem aliouè terminis constantes, formantur: quis tam omnis artis atque etiam rationis expertus est, ut non intelligat, eosdè terminos siue vocabula eadem significatione utrobique, retinere? Quid igitur? Num cõtendent, in negatiuis illis: *Non adificabo super te, ô Petre, Ecclesiam meam, &c.* vocabulis illis fuisse Christum significaturum non propriè aliquè auctoritatis principatum, sed ipsam omnino auctoritatem Apostolici muneris, quam solam proinde etiam in affirmatiuis nunc significârît? At excludit prorsus hanc responsionem nostri argumenti hypothesis; quæ cum nihil contineat repugnans; & explanationis tantum gratia à nobis sumatur: reiici certè nec debet nec potest. Posuimus enim, Christum, posteaquam & Petro & reliquis Apostolis communiter auctoritatem Apostolici muneris aliis verbis concessisset; nihilominus singulariter Petro dicere: *Non super te, ô Petre, adificabo Ecclesiam meam: Non tu confirmes fratres tuos, &c.* Ita principatum propriè aliquem auctoritatis Apostolicæ eiusmodi verbis Christus significâisset, Petroq; negauisset: Non autem communem Apostolatus auctoritatem, quam

quam aliàs concessisset eidem, vt ponimus. Quando-
quidem igitur iisdem illis vocabulis in affirmatiuis enun-
ciationibus contradicentibus, quæ in Euangelio exstant,
vtitur; profectò eundem à Christo auctoritatis principa-
tum inibi significari Petroq; attribui confitendum est.

SVppetit etiam Catholicis ad eandem cõ-
firmendam assertionem præter testimonia ratio, quæ
partim ex Scriptura, partim ex ipsa natura Ecclesiæ & di-
uina prouidentia erga illam duci potest hoc modo: Si
Christus voluit Ecclesiæ regimen esse monarchicum,
quod ab vno videlicet, in quo principatus auctoritatis
post Christum esset, penderet: necesse est fateri, Diuum
Petrum esse, quem huic rei præfecerit. Nam quem, obse-
cro, potius existimare possumus? cùm tantum non ex-
pressis verbis legamus in Euangelio Christum dicentem:
Volo, vt Petrus summa post me auctoritate in Ecclesia polleat, vt
exallatis suprà testimoniis apparet. Atqui Christus Ec-
clesiæ suæ regimen monarchicum esse voluit. Petrum
igitur illi præfecit. Id confirmamus. Nam constat Chri-
stum cõuenientissimo atq; optimo modo voluisse pro-
uidere, vt Ecclesia, quæ varia atq; multiplici conditione
hominum continetur, vna esset vnitate doctrinæ, carita-
tis, pacis, &c. vt suprà demonstratum est, cum de eiusmodi
Ecclesiæ proprietate, quæ est vnitas, inter cætèra age-
remus. Nec enim fuisset alioquì Christus Dominus vti-
litatum Ecclesiæ sponsæ suæ satis prouidus: Siquidem
experientia cognitum est, perniciem ac pestem commu-
nitatum omnium esse dissidia: contra verò optimum il-
larum esse statum, cùm est omnium partium consensio
stabilis atq; firma pax. Est autem eius vnitatis in Ecclesia
cõseruandæ modus sanè optimus, si omnes ex vnus au-
ctori-

*Probatur etiã
VII. Diuisi Pe-
tri primatus
ratione.*

*Institutum à
Christo fuisse
Ecclesiæ regi-
men monar-
chicum.*

Parte VI.

*Consensio in
multitudine
conseruanda
ratio, qua sit
optima.*

toritate in terris post Christum suprema pendeant.

Quod dupliciter probamus. Primum ab ipsa professione ratione unitatis. Nam quod potest accommodatius esse quasi principium & causa unitatis quam unitas? Etenim contra videmus, omnia dissidia & quascunque controuersias in communibus non nisi ex aliqua tandem diuersitate proficisci, opinionum vel voluntatum. Deinde id ipsum intelligi debet ex iis omnibus rebus, quas videmus, ab auctore ipso mundi Deo quam optime factas atque constitutas esse. Quaecumque est enim in omni genere multitudo sic est ab eo condita institutaque, ut quoad eius fieri potest, ex unitate pendeat ab eaque contineatur. Satis ut appareat bene esse multitudini eo modo prouisum. Hoc in corpore animaduertere humano licet; cuius omnes partes ab una quadam praecipua, nempe a capite vel corde; in quo sit vitae quasi principatus, vim suam percipiunt. Hoc in arboribus, quarum omnes ramusculi per ramos, & omnes rami per truncum ad unam radicem pertinent, ex qua succum attrahunt. Idem in bestiis etiam minimis, quae quidem congregari soleant, cernere possumus. Ut in gruibus, ut in apibus, quae ducem unum & tanquam regem suum sequuntur. Denique ne singula persequar, id in ipsa cernitur vniuersitate rerum, quae quidem res, quoniam (ut ait in duodecimo libro prima Philosophiae Aristoteles) nolunt male disponi, sed bene, hoc est, quia rectissima quadam inclinatione omnes in optimum sui statum propendent, non plura principia, sed vnicum habent a quo velut a principe uno reguntur, ut concludit etiam in illo loco Philosophus,

Deuter. 17.

Ac sane Respublicas quam optime constitui monarchico ordine, idem Philosophus libro octauo Ethicorum & tertio Politicorum euincit. Itaque & in veteri lege
vnus.

vnus sacerdos summus præficietur, cuius auctoritate finirentur omnes controuersæ: quandiu Synagoga quidem finem nondum fuit habitura, sicut habuit temporibus Christi. Quin & Sectarius quidam, non infimi inter Lutheranos nominis, palam aliquando affirmauisse^a fertur, nisi vnus aliquis, tanquam Archisectarius, reliquis omnibus Sectariis in causa religionis præsit, Synagogam ipsorum nequiquam posse consistere. Nempe quia & isti experiuntur, nullam aliquam disciplinam religionis facile conseruari posse, nisi contineatur vnus auctoritate. Ac multa præterea, quæ illustrant confirmantq; hoc argumentum, tractata sunt inter cæteros à D. Thoma libro 4. contra Gentes, cap. 76. & à Turrecremata lib. 2. de Ecclesia, cap. 2. & 4. & plura non ita pridem à Nicolao Sanderò in accurato illo suo opere de visibili Ecclesiæ monarchia in quinque libris prioribus. Nos breuiter tantum volumus ostendere nequaquam defuisse rationem, quam obrem Christus regimen Ecclesiæ voluerit esse monarchicum, cui Petrum præfecerit, vt in primis constat ex propositis antea Euangelij testimoniis: si maximè nulla nobis eius institutionis ratio perspecta esset.

VERVM HOC etiam loco nobis obstreperit Calvinus. Arbitratur enim ille nequaquam expedire, vt vnus Ecclesiæ toti præficiatur: vt nec expedit, inquit, vnum orbis toto in temporalibus dominari. Quin & exempla nostra aduersus nos retorquet. Nam quod ad apes attinet, singuli, inquit, Reges suis alucaribus contenti sunt. Cur non igitur sit contentus Romanus Pontifex Romana sua diocesi? Præterea, vt maximè oporteat Ecclesiæ totius esse vnum caput, illud certè est Christus, non alius.

Respondeo. Primùm assertio nostra non illa ratione præcipuè nititur, sed Christi instituto, quod constat ex

I Euan-

^a Id de Schmidelinopublicè nuper testati sunt Heidelbergenses in epistola consolatoria ad eundem.

Lib. 4. institur. cap. 7.

Confutatio obiectronum Calvinii contra regimen Ecclesiæ monarchicum.

Euangelij perspicuis testimoniis. Deinde & illam quoque rationem congruentem esse defendimus. Nec enim, si non expediret, vnum præesse vniuerso mundo in temporalibus, illico sequeretur, neque in spiritualibus vnum præponi omnibus debere. Gubernatio enim temporalis plus multò habet negotij, ac proinde non æquè commodè potest per vnum administrari. Præterea longè difficilius est, pœna temporali quàm spirituali eos coercere, qui longissimè distant. Animaduersionis enim spiritualis, vt excommunicatio, &c. nullo locorum interuallo, quo minus efficax esse possit, impeditur. Denique reliqua omnia, quæ ad gubernationem spirituales pertinent, facile ab vno Pontifice administrantur, modò Episcopis & aliis ministris inferioribus tantam pro ratione locorum & rerum & aliarum circumstantiarum impertiat auctoritatem, quanta satis sit ad commodam omnium expeditionem. Neque enim qui vniuersæ Ecclesiæ Præfectus est, debet omnia per se ipse conficere.

*A suis ipse re-
uincitur cauilla-
tionibus Cal-
uinus.*

Quod autem Calvinus deinde nobis obiicit, singulos quosque apium reges contentos esse suis aluearibus: id sanè rationem nostram confirmat. Cogitare namque Calvinus debuit, non modò vnamquamque Ecclesiam aut dioccesim particularem, sed Ecclesiam etiam vniuersam tanquam vnum esse alueare. Itaque vt quælibet aluearia suum habent regem; sic tota Ecclesia, quæ vna item est vnitatem totius, vnum etiam, quasi regem, id est, vniuersalem pastorem habeat oportet: non minus quàm vt quælibet Ecclesia particularis habeat etiam particularem Præpositum suum. Caluini verò cauillatio procederet, si particulares duntaxat Ecclesias voluisset Christus vnitatem retinere, & non etiam statuisset, vt vniuersa quoque Ecclesia, quæ ex particularibus, tanquam ex partibus, constet,

constat, vnica esset. Nunc verò, quia Ecclesia etiam tota, instituto atq; voluntate Christi, est vnica, necesse Caluinus habet, huic quoq; magno alucri suum quasi regem concedere.

Quamuis autem Christus sit nunc etiam omnis Ecclesie caput: tamen vt fidelium congregatio visibilis est, sic oportet, vt, quò suauiter gubernetur, caput etiam in terris visibile, id est, vnum Pastorem habeat: licet is ipse quidē ab illo pastore primario (Christo) pendeat, vt supra fatis ex sententia Patrum explicatum est. Nec ideo, vt Aduersarij nugantur, Ecclesiam monstrosam corpus facimus: Sed ratio metaphoræ animaduerti debet. Christus regit Ecclesiam primò & principaliter. Vicarius eius etiam id facit in terris summa secundum ipsum auctoritate. *Omnes enim hic propriè regit* (inquit Diuus Leo) *quos principaliter regit & Christus.* Hoc solum, quod ad rem ipsam attinet, significare volumus, cum & Christum & eius Vicarium caput Ecclesie appellamus. Quemadmodum etiam & Petrus *petra* fundamentalis Ecclesie est à Christo appellatus, cum ipse Christus maximè sit *petra* & fundamētum. Communicat enim Christus aliis sua nomina & potestatem, & habens dat, vt supra ex sanctis Patribus audiuius.

QUæ cum ita sint, meritò sanctissimi Ecclesie Patres (quorum sententias magna ex parte hætenus recitauimus) Euāgelij testimoniis supra citatis, adducti sunt, vt Petro primatū in Ecclesia fuisse à Christo tributum assererent. ^a Ambrosius affirmat, D. Petrum à Christo omnibus prælatum fuisse, & tanquā vicarium in terris relictum. ^b Hieronymus, fuisse caput omnium Apostolorum. ^c Augustinus, Primatum in discipulis habuisse. ^d Gregorius:

1 2 Cunctis

Ecclesiam non ideo esse quasi monstrosam corpus, quia aliud etiam in terris habeat visibile caput, præter Christum.

Serm. 3. de die vniuers. assumptionis suæ.

VII. Probatur Dini Petri primatus testimonio Patrum.

^a Lib. 10. in Luc. c. 24.

^b Lib. 1. cōtra Iouin.

^c In Psalmum 108.

^d Lib. 4. Regiſtri, epist. 32.

Cunctis Euangelium legentibus liquere, voce Dominica Petro Apostolorum principi totius Ecclesie curam commissam esse. Idem quod ij quatuor Ecclesie Doctores, asseuerant, æquè luculētis verbis cæteri Patres Latini. ^e Hilarius, ^f Cyprianus, ^g Optatus, ^h Prosper, ⁱ Maximus, ^k Arnobius, ^l Beda, ^m Bernardus, &c. Nec minus clarè Doctores Ecclesie Græcæ vetustiores, à quibus recentes Schismatici degenerârunt. ⁿ Dionysius vocat *summum & verticalem.* ^o Basiliius ait: *Omnibus discipulis fuisse prælaturam.* ^p Gregorius Nazianzenus: *Vnum ex omnibus discipulis fuisse electum & eius curæ fundamenta ipsa fidei, hoc est, reliquos Apostolos, fuisse commissâ.* ^q Chrysostomus: *Pastorem & caput fuisse & uniuerso terrarum orbi à Christo præpositum.* ^r Cyrillus Alexandrinus: *Principem caputq; cæterorum.* ^s Cyrillus Hierosolymitanus: *Principem discipulorum, & regni cælorum clauigerum.* ^t Epiphanius: *Ducem discipulorum.* ^x Eusebius: *Christianorum Pontificem primum.* Idem ^y Origenes, ^z Theophylactus, Euthymius, Oecumenius, vt reliquam vtriusq; Ecclesie Doctorum turbam iam omittam, quam dinumerare nemo potest, inquit appositè Caietanus in tractatu de institutione Romani Pontificis, cap. vltimo.

^e Can. 16. in Matth.
^f Lib. de vnit. Eccle.
^g Lib. 2. cõtra Parmen.
^h Lib. senten. sen. 359. & li. 2. de voca. gent. cap. 9.
ⁱ Sermo. 3. in Natali Petri & Pauli.
^k In Psalmum 138.
^l In caput 1. Ioann.
^m Lib. 2. de consider. ad Eugen.
ⁿ Cap. 3. Ecclesiast. Hier.
^o In præfat. de Dei iudicio circa finem, Tomo 3.
^p In oratione de moderatione in disputat. habenda. ^q Homil. 55. in Matth. ^r Lib. 12. in Ioannem, cap. 64. ^s Catech. 2. 17. 21. ^t Hæresi 51. ^x Lib. 2. histor. cap. 14. ^y Super caput. Ioann. 2. In caput 27. Lucæ. Euthym. & Oecumenius in cap. 21. Ioannis.

Testimonium veterum Pontificum Romanorum pro D. ni Petri primatum, non esse. Se Sectarij caulantur, rescindunt.

Neque tamen antiqui Pontifices sanctissimi, iidemq; maiore ex parte insignes Christi Martyres, qui & ipsi Petri primatum ex Euangelio confirmauerunt, quasi testimonium in propria causa perperam dicerent (vti calumniantur impudentissimè Sectarij) parui pendii in hac quæstione debent. Nam præterquam quòd eos & sanctitatis & doctrinæ singularis existimatio, & martyrij gloria, iure ac merito apud prudentes omnes ea suspicione liberat, obsecro, quò fieri potuit, vt ad vnum omnes tam multi,

multi, tamque & natione & ætate varij ad causam propriam iniquè tuendam conspirauissent? Igitur ex eo numero summorum Pontificum non tanquam priuatam causam, sed tanquam Ecclesiæ Christi communem, plerique viri & zelo religionis & studio veritatis vsque ad vitæ profusionem (magna ex parte) insignes, Diui Petri primatum asseruerunt; præsertim ^a Clemens, ^b Anacletus, ^c Euaristus, ^d Alexander, ^e Pius primus, ^f Victor, ^g Cæphelinus, ^h Marcellus, ⁱ Eusebius, ^k Melchiades, ^l Iulius primus, ^m Felix secundus, ⁿ Damascenus, ^o Innocentius primus, ^p Leo primus, ^q Gelasius, ^r Anastasius, ^s Vigilus, ^t Pelagius primus, ^v Gregorius, & reliqui omnes his posteriores. Quibus adde grauissima sanctissimaque iudicia Patrum in Oecumenicis Conciliis, ^a Nicæno primo, & ^b Chalcedonensi. Item in ^c quinta, & ^d sexta, & ^e septima, & ^f octaua Synodo, & in ^g Romana sub Symacho, & in ^h alia sub Nicolao, & in alia ⁱ Lateranensi, sub Innocentio tertio, & in Florentina, vbi Græci tandem in ea sententia cum Latinis conuenerunt. De prouincialibus autem Conciliis longum esset dicere. Quare habentes tantam nubem testium, tamque firma ad hanc rem Scripturæ sanctæ testimonia, iure ac merito hunc in modum cum Diuo ^l Leone concludimus: *Quisquis Petro, inquit, principatum æstimat denegandum, illius quidem nullo modo potest inuenire dignitatem, sed inflatus spiritu superbiæ suæ, semetipsum in inferna demergit.*

13

PRIMA

piscop. Mauritanæ & reliquos Episcopos African. ^o Epist. 1. ad Decentium. ^p Epist. ad Anast. & alias passim. ^q In decreto de scriptis Apocryph. ^r In epist. ad Anast. August. ^s In epist. ad Eutherum. ^t In epist. ad Vigil. Episc. ^v Lib. 4. Registri epist. 32. & alias sæpè. ^a Teste Iulio primo, in epist. ad Oriental. Episc. & in epist. ad Episcop. Antioch. citatq; ad eam rem, can. 18. & 19. qua de re lege præsertim Melch. Canum, l. 6. de locis Theolog. c. 4. ^b Actioe 1. & 2. & 3. ^c In sentent. Mennæ, cont. Anthimum. ^d In suggest. Synod. Agathonis approbata, act. 8. 13. & 17. ^e In epist. Synod. Adrian. l. approbata, act. 2. ^f In epist. Ignat. Patriarch. Constantinopol. ad Adrian. II. approbata in eadem Synodo. ^g Refertur 96 d. c. Bene. ^h Refertur 25 q. 2. c. Si quis. ⁱ Refertur cap. Damnamus, de sum. Trinit. l. 6. ^k Epist. 89 ad Episcop. per Viennensem prouinciam constitutos.

^a Epist. 1. ad Iacobum.

^b Epist. 2. & 3.

^c Epist. 1. ad Episc. Afric.

^d Epist. ad ees Orthodox.

^e Pius in epist. ad omnes Eccles.

^f In epist. ad Theopil. Episcop. Alexand.

^g In epist. ad Episcopos per Siciliam constitutos.

^h Epist. 1. ad Episcopos per Antioch. prouin. constitutos.

ⁱ Epist. 3. ad Episc. Campaniæ & Tuscianæ.

^k Epist. ad Episcopos Hispaniæ.

^l Iulius 1. in Epist. ad Orientales pro causa Diui Athanasij.

^m In epist. ad D. Athanas. & reliquos Alexandria congregatos.

ⁿ In epist. ad Steph. Archiep.

^o Epist. ad Anast. August.

^p In epist. ad Eutherum.

^q In epist. ad Vigil. Episc.

^r In epist. ad Anast. August.

^s In epist. ad Eutherum.